

UVOD

Zahtjev za obnovu okolinske dozvole za objekat – Farma za tov brojlera, "AME" d.o.o. Breza, radi se u skladu sa članom 93. Zakona o zaštiti okoliša („Sl. novine F BiH“, broj 15/21), te članom 4. tačka 2) i članom 6. tačka 2) i 3) Uredbe kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolinsku dozvolu („Sl. novine F BiH“, broj 51/21).

Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline, Zeničko-dobojskog kantona izdalo je obnovljenu okolinsku dozvolu Društvu za proizvodnju i usluge "AME" d.o.o. Breza, za poslovni objekat farma za tov brojlera ukupnog kapaciteta 34.500 jedinki, izgrađenog na zemljištu označenom kao k.č. 768/1 K.O. Slivno, općina Breza (Rješenje broj: 12-23-01534/18, od 30.04.2018. godine), čiji je rok važnosti 5 (pet) godina.

S obzirom da je istekao rok važenja okolinske dozvole pokrenuta je procedura za obnovu okolinske dozvole za poslovni objekat farma za tov brojlera ukupnog kapaciteta 34.500 jedinki, za firmu "AME" d.o.o. Breza.

Pravno lice "AME" d.o.o. Breza – Farma za tov brojlera, posjeduje važeću vodnu dozvolu izdatu od strane Agencije za vodno područje rijeke Save (Rješenje broj: UP-I/25-3-40-560-4/19 od 26.12.2019. godine).

U skladu sa članom 5. tačka 2) i 3) Uredbe, Zahtjev za obnovu okolinske dozvole izrađuje se na obrascu za izradu zahtjeva iz Priloga III. Uredbe, a koji čini sastavni dio Uredbe kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolinsku dozvolu („Sl. novine F BiH“, broj 51/21).

PRILOG III. ZAHTEJ ZA OBNOVU OKOLINSKE DOZVOLE

A. PODACI O PODNOSIOCU ZAHTEJVA/OPERATERU

1. Osnovni podaci

1.1. Naziv operatera	AME d.o.o. BREZA	
1.2. Pravni status	Društvo sa ograničenom odgovornošću	
1.3. Vrsta zahtjeva	Novi pogon ili postrojenje ¹	
	Postojeći pogon ili postrojenje	DA
	Navesti značajnu izmjenu postojećih pogona i postrojenja/promjene u radu za pogone i postrojenja kojima je izdata okolišna dozvola ²	
	Prestanak aktivnosti	
1.4. Vlasništvo nad privrednim subjektom	Privatno/domaće	
1.5. Adresa sjedištaprivrednog subjekta	Branilaca grada bb, 71370 BREZA	
1.6. Poštanska adresa privrednog subjekta, ukoliko se razlikuje od prethodne	71370 BREZA	
1.6. Matični broj privrednog subjekta (ID broj, PDV broj)	ID:4218105170009 PDV:218105170009	
1.7. Šifra osnovne djelatnosti u skladu sa klasifikacijom djelatnosti	01.47 Uzgoj peradi	
1.8.SNAP kod (oznaka djelatnosti) ³	10 – Agriculture/Poljoprivreda	
1.9. NACE kod (oznaka djelatnosti) ⁴	A1.4.7 – Raising of polutry/Uzgoj peradi	
1.10. Ovlašteno lice		
1.11. Ime i prezime ovlaštenog lica	Nedžareta Omerhodžić	
1.12. Funkcija u privrednom subjektu	Direktor	
1.13. Telefon	032/473-936	
1.14. Faks	032/783-550	
1.15. E-mail	ame@net.ba	

¹Za novi pogon/postorojenje priložiti izvod iz planskog akta odnosno područja sa ucrtanom legendom o namjeni površina šireg područja i namjenama površine predmetne lokacije.

²Ukoliko se radi o izmjeni u radu postojećih pogona i postrojenja, operater dostavlja podatke nadležnom oraganu na obrascu Priloga VI. Ukoliko nadležni organ utvrdi da je promjena identifikovana kao značajna, u roku od 30 dana od dana dobijanja potrebnih podataka o tome službeno obavještava operatera i poziva ga da podnese novi zahtjev za izdavanje okolišne dozvole u skladu sa članom 86. i 95. Zakona i ovom uredbom, koji će sadržavati podatke o postojećem i planiranom dijelu pogona i postrojenja na obrascu iz Priloga III. ove uredbe.

³ SNAP kod (Odabrana nomenklatura za izvore onečišćenja zraka (engl. Selected nomenclature for sources of air pollution) : https://en.eustat.eus/documentos/elem_13173/definicion.html

⁴NACE nomenklatura djelatnosti. https://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/index/nace_all.html

2. Podaci o pogonu/postrojenju

2.1. Naziv pogona/postrojenja ⁵	Farma za tov brojlera
2.2. Adresa na kojoj je lociran pogon i postrojenje, ili na kojoj će biti lociran	Vrankamen bb 71 370 Breza
2.3. Koordinate lokacije prema državnom koordinatnom sistemu	X – 2685894.15 m Y – 5252336.75 m
2.4. Kategorija industrijskih aktivnosti koje su predmet zahtjeva u skladu sa Prilogom I. ili Prilogom II. ove uredbe ⁶	PRILOG II 5. Druge aktivnosti 5.6. Intenzivan uzgoj: a) od 20.000 do 60.000 mjesta za perad
2.5. Projektovani kapacitet glavne jedinice	34.500 brojlera po turnusu Prosječno 172.500 brojlera/godinu
2.6. Kategorija industrijskih aktivnosti ostalih jedinica u skladu sa Prilogom I. Uredbe	-
2.7. Projektovani kapacitet ostalih jedinica	
2.8. Broj zaposlenih	4

3. Dodatne informacije o pogonu/postrojenju

Popis svih dobijenih dozvola na dan podnošenja zahtjeva:

Naziv dozvole	Referentni br.	Datum izdavanja	Period važenja
Okolinska dozvola	12-23-01534/18	30.04.2018.	30.04.2023.
Vodna dozvola	UP-I/25-3-40-560-4/19	26.12.2019.	26.12.2024.

Uključiti sve važeće dozvole na dan podnošenja zahtjeva i dostaviti njihove kopije uz zahjev.

⁵ Odnosi se na naziv pogona i postrojenja kako je zvanično registrovano.

⁶ Unijeti kod/kodove, tj. oznake djelatnosti i aktivnost/inavedene uPrilogu I. i Prilogu II. ove uredbe. Ukoliko je u instalaciju uključeno višeaktivnosti, treba označiti kod svake aktivnosti. Kodove, oznake djelatnosti međusobno trebajasnno odvojiti.

Podaci o ovlaštenom licu/zakonskom zastupniku/opunomoćenik za kontakt u vezi sa dozvolom

Ime i prezime ovlaštenog lica	Arnel Memić, dipl. dr. veterine
Adresa ovlaštenog lica	Branilaca grada bb, 71370 Breza
Funkcija u privrednom subjektu	Rukovodilac farme za tov brojlera
Telefon	061/588-503
Faks	032/783-936
E-mail	ame@bih.net.ba

Vlasništvo nad zemljištem

Ime i adresa vlasnika zemljišta na kojem se odvijaju (će se odvijati) aktivnosti (ukoliko se razlikuje od imenovanog podnosioca zahtjeva).

Ime i prezime vlasnika nad zemljištem, broj zemljišno-knjižnog izvodka i katastarska oznaka nekretnine	AME d.o.o. Breza, z.k. uložak. 872, k.č 768, k.o. Slivno
Adresa vlasnika	Branilaca grada bb, Breza 71 370

Vlasništvo nad objektima

Ime i adresa vlasnika/pravnog lica pogona i postrojenja u kojima se odvija aktivnost, kao i podaci o ugovoru o najmu objekta ukoliko podnosilac zahtjeva nije vlasnik

Ime i prezime vlasnika/pravnog lica nad objektima:	AME d.o.o. Breza
Adresa vlasnika:	Branilaca grada bb, Breza 71 370
Podaci o ugovoru (Broj, period važenja):	

Podaci u vezi izmjene okolinske dozvole

Operater/podnosilac popunjava tabelu dole **samo u slučaju zahtjeva za izmjenu okolinske dozvole.**

Naziv pogona (prema važećoj okolinskoj dozvoli)	-
Datum podnošenja zahtjeva za okolinsku dozvolu	-
Datum izdavanja okolinske dozvole i broj iz registra izdatih okolinskih dozvola	-

Adresa na kojoj je lociran pogon i postrojenje ili neki od njegovih relevantnih dijelova	-
Lokacija pogona i postrojenja (kanton, opština, katastarski broj)	-
Razlog zbog kojeg se zahtijeva izmjena okolinske dozvole	-
Opis predloženih izmjena integralne okolinske dozvole	-

B. SISTEM CERTIFICIRANJA POGONA/POSTROJENJA VEZANI ZA OKOLIŠ I/ILI ZAHTJEVE KVALITETA

Implementiran i certificiran/verificiran sistem upravljanja okolišem u skladu sa standardom (navesti standard)	NE	Priložiti kopiju navedenih dokumenata uz zahtjev.
Implementiran sistem upravljanja okolišem u skladu sa standardom (navesti standard) bez certifikacije/verifikacije	NE	Priložiti kopiju navedenih dokumenata uz zahtjev.
Popis odgovarajućih internih dokumenata vezanih uz zaštitu okoliša	NE	Priložiti kopiju navedenih dokumenata uz zahtjev.

C. OPIS STANJA LOKACIJE POGONA I POSTROJENJA

1. Osnovni podaci o lokaciji⁷

Jedinica lokalne samouprave	OPĆINA BREZA
Katastarska općina	Slivno
Katastarska čestica ⁸	768/1
Navešti udaljenost u metrima do najbližeg naselja, prijemnika otpadnih voda, voda, šuma, zaštićenih područja i drugih osjetljivih područja	Objekat je izvan naseljenog mjesta, udaljen 20 m od rijeke Stavnje i okolnog šumskog područja.

2. Mape i sheme

Broj	Naziv mape ili sheme	Obuhvat mape ili sheme	Broj priloga
1.	Ortofoto karte/šire područje okruženja ⁹	(Položaj pogona/postrojenja, najbliža naselja, sa kojim graniči, vodni recipijent, vodna površina, šume, zaštićena i ostala osjetljiva područja)	-
2.	Tlocrt pogona/postrojenja sa mjestima emisija	(Sva emisiona mjesta i tehnološke jedinice)	-
3.	Dijagram toka/tehnoloških shema	(Tehnološke jedinice u skladu sa tačkama 3.1. do 3.3. ovog Priloga sa tokom materijala/ energije, kao i po mogućnosti svim emisionim mjestima)	-

⁷Dostaviti zemljišnoknjižni izvadak i posjedovni list ne stariji od 3 mjeseca o dana podnošenja Zahtjeva za izdavanje ekološke dozvole

⁸Dostaviti kopiju katastarskog plana.

⁹Ukoliko postoje ortofotosnimci

3. OPIS POGONA I POSTROJENJA

3.1. Tehnološka jedinica pogona/postrojenja u kojoj se odvija glavna djelatnost u skladu sa Prilogom I. ili Prilogom II.

Naziv jedinice				
Farma za tov brojlera				
Broj	Naziv podjedinice	Kapacitet	Tehnološki opis rada	Referentna oznaka iz tlocrta/dijagrama toka u prilogu
1.	Objekat za tov pilića – proizvodna hala	Dimenzije objekta: 80,00 x 15,00 m Kapacitet: 34.500 pilića po turnusu	Tov pilića predstavlja najjednostavniji segment intenzivne peradarske proizvodnje kao posebne grane u stočarstvu, a podrazumijeva intenzivno uzgajanje pilića teških hibridnih linija (brojlara). Proizvodni proces odvija se na principu podnog držanja brojlera unutar peradarnika. Tehnologija proizvodnje uključuje dopremu pilića, proizvodni ciklus, tj. tov brojlera u trajanju 35-45 dana, otpremu na klanje, te pripremu objekta za slijedeći proizvodni ciklus (turnus). Da bi se dobili očekivani, planirani rezultati, koji se ogledaju u dobivanju visokog prirasta mesa po tovljenoj jedinki neophodno je ispoštovati sljedeće faktore: - Faktor tovnog materijala/vrsta hibrida i njegov genetski potencijal; - Faktor hrane i vode/kvalitet hrane i vode za piće, higijenski i zdravstveni; - Faktori ambijenta/uslovi u objektu,	Prilog broj: 9 1. Objekat "P+1"

			mikroklima; - Faktori rada/različiti radni i tehnološki postupci u toku uzgoja; - Faktori veterinarsko-zdravstvene zaštite uzgoja i objekta/različiti profilaktički zahvati i sanitacioni postupci. Za rast i razvoj brojlera i uspješnu proizvodnju, pored općih faktora potrebno je ispoštovati i određene normative u pogledu prostora i ambijenta (temperatura, svjetlost, izmjena zraka, relativna vlažnost, prostirka, grijači za zagrijavanje prostora, hranilice i pojilice). a) Temperatura Jednodnevno pile nema funkcionalno razvijen termoregulacioni centar, pa temperatura tijela pileta ove starosti zavisi od temperature okoline u kome se ono nalazi. Ovaj faktor je od životne važnosti, pa se zbog toga prostor mora zagrijavati, a temperatura držati u optimalnim granicama. Prvi dani su najkritičniji, a temperatura prostora u visini leđa pilića treba da je 36 °C. Vremenom termoregulacioni centar uspostavlja svoju funkciju, te se i temperatura okoline tome prilagođava, tj. postepeno se smanjuje što zavisi i od operjalosti pilića. Temperatura zraka prostorije u prvoj sedmici treba da bude 23-25 °C. Oscilacije temperature mogu biti pogubne u prvim	
--	--	--	--	--

			danima života pileta. Da bi se ovo izbjeglo na farmi je ugrađen pomično-fleksibilni sistem za zagrijavanje proizvodnog prostora preko gorionika na plin. Zagrijavanje prostora hale vrši se kaloliferima iz kojih se pomoću ventilatora u prostoriju ubacuje zagrijani zrak (heatmasteri). b) Svjetlost Osvjetljenje je drugi bitan faktor u mikroklimi ambijenta, gdje se posebno vodi računa o intenzitetu i dužini trajanja osvjetljenja. Za ovaj vid proizvodnje koristi se vještačko osvjetljenje, što se postiže sa dovoljnim brojem instaliranih sijalica, a intenzitet se reguliše preko potencijometra. Prvi dan po useljenju pilića dužina osvjetljenosti prostora traje 24 sata, a intenzitet je 20 LUX-a. Poslije se dužina osvjetljenja lagano smanjuje na 23 sata, a intenzitet na 12-19 LUX-a, te se ova dužina i intenzitet svjetlosti zadržava od 22-28 dana starosti brojlera. c) Izmjena zraka Prvih dana tova gotovo da i ne bi trebalo biti strujanja zraka u prostoriji, međutim zbog već spmenute osjetljivosti pilića na temperaturne oscilacije u kasnijoj, pogotovo završnoj fazi tova izmjena zraka igra veoma važnu ulogu. Naime, zbog izuzetno jakog metabolizma brojleri u završnoj fazi tova vrlo brzo zagriju prostor, a i prostirka sa nakupljenim đubretom se počinje	
--	--	--	--	--

			razlagati stvarajući velike količine gasova, koji ako se ne uklanjaju iz prostora vrlo štetno djeluju na zdravlje brojlera. Strujanje zraka se postiže prirodnim i vještačkim putem. U tu svrhu predviđena je kombi-tunel ventilacija sa po 4 začeljna ventilatora i 8 stropnih/krovnih, te saća za hlađenje koji se koriste za rashlađivanje prostora kod visokih temperatura. Ventilacija u objektu se kontroliše automatski putem računara i komandne ploče. d) Relativna vlažnost Relativna vlažnost zraka predstavlja procenat zasićenosti zraka vodenom parom i važan je faktor u mikroklimi ambijenta. Optimalne vrijednosti relativne vlažnosti zraka za cijelo vrijeme tova kreću se od 60-70%. e) Prostirka Za prostirku se koriste različiti materijali (slama, piljevina od drveta, treset) i slični materijali koji mogu imati dobra izolaciona i apsorpciona svojstva. Ova farma koristi piljevinu od drveta i to u početku nešto sitnije teksture, a kasnije krupniju. Prostirka se naspe po podu prije useljenja pilića u visini od 15-20 cm, a kasnije se u toku tova dosipa. Ona mora biti suha, čista i odgovarajuće krupnoće. Na mjestima gdje se primijeti vlažna prostirka u toku tova, taj dio se odmah izbacuje, a na to mjesto se dosipa nova suha i čista prostirka. Ovo je jedna od mjera kojom se prevenira	
--	--	--	---	--

			kokcidioza pilića, oboljenje čijem razvoju pogoduje vlažna i prljava prostirka. f) Grijači za zagrijavanje prostora Ova farma za tov brojlera za zagrijavanje prostora koristi kalorifere, koji su povezani sa kotlovnicom na čvrsto gorivo. Montiranje i isprobavanje rada grijača mora se završiti prije useljenja pilića i pri tome se mora voditi računa o sigurnosti objekta i uzgoja. Proizvodni prostor se mora zagrijati na odgovarajuću temperaturu prije useljenja pilića. g) Hranilice i pojilice Objekat je opremljen namjenskom opremom za hranjenje i napajanje. Hranidbene linije su funkcionalno povezane sa usipnim košem za hranu i silosom, čineći kompletnim sistem za hranjenje. Pojidbeni sistem je povezan sa rezervoarom pitke vode koja preko filtera i regulatora pritiska za vodu čini sistem za napajanje. Pri nabavci i postavljanju ova dva sistema mora se voditi računa o dužini hranidbenog i pojidbenog prostora, za predviđeni kapacitet tova u turnusu. Proces proizvodnje tj. tov brojlera provodi se na podnom sistemu uzgoja u tzv. dubokoj prostirci i ima više svojih faza koje zahtijevaju različite radne aktivnosti. Sam proces tova može se podijeliti na sljedeće faze:	
--	--	--	--	--

			1.) Priprema objekta, ambijenta i opreme Prije samog useljavanja jednodnevnih pilića-brojlera, prostor u objektu i sama oprema moraju se pripremiti. Da bi se pripreme izvršile dobro, kvalitetno i na vrijeme potrebno je znati tačno vrijeme isporuke pilića. Priprema se sastoji u slijedećem: U dezinfikovani i čist objekat koji je biološki opdmoren od zadnjeg turnusa (15-20 dana), a u koji je već ranije unesena i nasuta prostirka od piljevine. Na prostirku koja je već ranije nasuta po podu prostora za tov, mogu se po potrebi staviti čisti kartoni ili deblji papir, u blizini hranidbenih i pojidbenih linija koji će sprečavati propadanje i zapetljavanje malih pilića u duboku prostirku, kako bi se pilići mogli lakše kretati i dolaziti do hrane i vode. Uključuje se sistem za zagrijavanje prostora tako da se željena temperatura prostora postigne prije naseljavanja pilića. Kontroliraju se rad ventilatora i drugih instalacija, sijalice, el. mreža i sl., te eventualni nedostaci i kvarovi otklone prije dolaska pilića. Posljednje se postavljaju dez-barijere na ulazima u objekat. Pripremi se i knjiga „farmski dnevnik“ REGISTAR, u koji će se unositi podaci u toku tova.	
--	--	--	---	--

			2.)Naseljavanje prostora za tov pilićima Po dolasku prevoznog sredstva sa pilićima pristupa se istovaru i unošenju pilića koji se nalaze u kartonskoj ambalaži, u pripremljeni prostor za tov. Ukoliko postoji potreba za provođenjem nekog od profilaktičkih zahvata (vakcinacija) pilići se ostave u kartonskoj ambalaži do završetka tretmana, a potom se lagano istresaju iz ambalaže na prostirku u zagrijani prostor. Odmah po istresanju pilića, nakon kratkog oporavka od transporta i neizbježne manipulacije pri naseljavanju, piliće treba promatrati, te sve one koji odstupaju od uobičajenog ponašanja i izgleda (škart) i uginule jedinke treba odstraniti. Promatranje i praćenje se provodi stalno od strane uposlenih radnika dok obavljaju svakodnevne poslove tokom cijelog perioda tova, a sva zapažanja i broj eventualno uginulih i odstranjenih obavezno se upisuju u proizvodni dnevnik. Pilićima treba odmah omogućiti uzimanje vode sobne temperature ili malo toplije, jer u toku transporta puno dehidriraju. Preporučuje se u vodu za piće dodati i neko sredstvo koje ublažava stres, a koje se ranije pripremi pri punjenju sistema za napajanje u fazi pripreme objekta. Pilići su u ovom uzrastu više osjetljivi na nedostatak	
--	--	--	---	--

			vode nego hrane. Po završetku naseljavanja prostora za tov pristupa se unošenju brojčanih podataka u „farmski dnevnik“. Ovi podaci se odnose naročito na broj dopremljenih, broj useljenih, broj uginulih u toku transporta, broj eventualno škartiranih, te težinu izvaganih jednodnevnih pilića i druga interesantna zapažanja. 3.) Provođenje tova Tov pilića je najjednostavniji oblik intenzivne peradarske proizvodnje. U prosjeku sam tov traje 35-45 dana što zavisi od vrste hibrida i načina provođenja tova, kao i od kvaliteta hrane. U praktičnom smislu vrijeme trajanja tova se na osnovu potrebnih mikroklimatskih uvjeta koji se moraju obezbijediti u prostoru za tov, može uslovno podijeliti u dvije faze: - Prva faza – od prvog do petnaestog dana starosti brojlera - Druga faza – od petnaestog dana do završetka tova. Prva faza tova je zahtjevnija u pogledu angažovanja i rada u objektu, češćeg nadgledanja tova i praćenja parametara klime, posebno zagrijavanja prostora, kao i davanja adekvatnog koncentrata. Druga faza, ne manje važna zahtijeva povećanje prostora za tov, uvođenje adekvatnog koncentrata za ovaj period tova i	
--	--	--	--	--

			njegovu zamjenu sa finišer koncentratom pri kraju tova. U ovoj fazi mora se kao i u prethodnoj vršiti povremeno podešavanje visine sistema za hranjenje i napajanje sa uzrastom pilića, a prostor za tov se se mora adekvatno i pravilno ventilirati, te održavati optimalna temperatura prostora, kako bi se izbjegle greške u tovu. U obje faze provode se i različiti zootehnički i zoohigijenski zahvati, kao i profilaktičke mjere, sa ciljem održavanja zdravlja u tovnom jat, jer je zdravlje brojlera ključna karika za kvalitetan i uspješan tov. Takođe se za cijelo vrijeme trajanja tova svakodnevno vodi proizvodni dnevnik tj. „farmska evidencija“ i vrši kontrola prirasta brojlera. 4.) Iseljavanje objekta i otprema brojlera Kada brojleri u prosjeku dostignu planiranu, željenu težinu, što se utvrđuje kontrolom tova vaganjem brojlera, pristupa se hvatanju i iseljavanju brojlera iz objekta. Ova radnja predstavlja jak stres za brojlere te ako se nemarno vrši mogu se javiti veći gubici/ugibanja prilikom hvatanja i pakovanja brojlera u transportne kafeze-gajbe i veći gubitak na težini. Najbolje je iseljenje objekta vršiti u jednom danu tj. sve brojlere otpremiti odjednom. Za tu svrhu potrebno je ukloniti opremu iz prostora koja bi mogla ometati samo izvođenje ovog postupka. Pripremi se posebno	
--	--	--	--	--

			osvjetljenje plave boje (obojene sijalice plave boje), jer perad ovu boju ne vidi pa se manje prepada samog postupka hvatanja i brzih pokreta radnika. Potrebno je pripremiti i lako pomičnu pregradu od mreže visine 1 m, koja se lagano pomiče prema kraju objekta tako da se brojleri sabijaju i na taj način lakše hvataju. Iseljavanje objekta, hvatanje i pakovanje brojlera treba izvoditi bez suviše buke i nepotrebnih radnji, uvažavajući dobrobit životinja. Brojleri se pakuju u za to posebne plastične gajbe, pri čemu se vodi računa da se ne pretrpaju, jer u toku transporta u pretrpanim gajbama dolazi do uginuća (ovisno o veličini gajbe pune se sa 8-12 pilića). 5.)Postupak po završetku tova Po završenom pražnjenju objekta i otpremi transporta pristupa se njegovom čišćenju, pranju i dezinfekciji, te pripremi za naredni turnus. Nakon toga objekat mora da miruje kroz tzv. „biološki odmor objekta“ koji se mora provesti. Biološki odmor objekta treba da traje 14-21 dan što zavisi od epizootiološke (epidemiološke) procjene situacije. Preporučuje se da se sa sanitarnom obradom objekta ne odlaže, nego da joj se pristupi odmah po iseljenju brojlera.	
--	--	--	--	--

Izvor podataka: "Tehničko-tehnološki-proizvodni dio projekta za objekat – Farma za tov brojlera "AME" d.o.o. Breza", urađen od Projektovanje-inženjering-konsalting "SINTEZA" 2012. godine.

3.2. Tehnološka jedinica pogona/postrojenja u kojoj se odvijaju ostale djelatnosti u skladu sa Prilogom I. ili Prilogom II.

Naziv jedinice				
Farma za tov brojlera				
Broj	Naziv podjedinice	Kapacitet	Tehnološki opis	Referentna oznaka iz tlocrta/dijagrama toka u prilogu
1.	Kotlovnica	Novo postrojenje kapaciteta 250 kW _{th}	Kotlovsko postrojenje za sagorijevanje koje se koristi za potrebe na farmi (zagrijavanje). Postrojenje je novo, tip: TK 250, proizvođača: Topling, Prnjavor, kapaciteta 250 kW, koje kao osnovni energent koristi ugalj (30 t/g). Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći (m): 0,30 Površina presjeka (m²): 0,071 Kotlovsko postrojenje radi tokom sezone (turnusa), broj radnih sati postrojenja na godišnjem nivou iznosi 1760 h. Za zagrijavanje prostora za uzgoj brojlera ugrađuju se kaloriferi (toplovodni konvekcijski grijači), dok je u ostalim prostorijama predviđen radijatorski sistem grijanja.	Prilog broj: 9
2.	Rezervni izvor el. energije	Elektro agregat 7,5 kW(400/230V 70A) Motor za agregat LDW 1503 CEE		Prilog broj: 9

		1500 obr/min snage 12,4 kW	-	
3.	Prostor za čuvanje hrane za piliće (silosi)	Dva silosa za hranu Kapacitet jednog silosa je 12 t Ukupan kapacitet: 2x12 t - 24 t	Hrana za tov brojlera se nabavlja u rinfuznom stanju i skladišti u posebnoj, namjenskom dijelu (silosi) koji su montirani na čeonj strani objekta farme. Zaliha hrane/koncentrata se mora skladištiti do momenta upotrebe na adekvatan, propisan način. U principu hrana se čuva na suhom, hladnom i prozračnom mjestu, zaštićena od vlage i atmosferskih padavina. Skladištenje koncentrata ne smije biti duže od tri mjeseca. Kao što smo naveli, hrana se skladišti u silosima, a dostava do životinja se vrši preko usipnih koševa koji su transportnim sistemom povezani sa hranidbenim linijama. U toku tova brojlera potrebno je obezbijediti tri vrste koncentrata: - STARTER za piliće koji sadrži 22-23% sirovog proteina u svom sastavu i 12.500-13.000 KJ energije, daje se pilićima od prvog dana starosti do 15 ili 20 ovisno o hibridu koji se tovi. - GROVER za piliće koji u svom sastavu ima 20-18% sirovog proteina i 12.500 KJ energije, daje	Prilog broj: 9

			se pilićima poslije startera pa do 15 ili 10 dana do završetka tova. - FINIŠER za piliće koji u sastavu ima istu količinu proteina, ali je slobodan od materija za koje postoji karencija, kvalitet u pogledu metaboličke energije je isti kao u prethodna dva, daje se posljednjih 7-10 dana i s njim se tov završava. Prije davanja pilićima koncentrat treba uvijek vizuelno pregledati, hrana treba biti suha, čista, karakterističnog mirisa, da je bez grudvi, te da je za vrijeme tova ima u dovoljnim količinama u sistemu za hranjenje. Punjenje sistema za hranjenje treba vršiti uvijek u isto vrijeme, te voditi računa da je prethodna hrana gotovo pojedena. Ovo je potrebno pratiti jer dužim stajanjem hrane u hranilici ista se može pokvariti, što će imati posljedice na zdravlje pilića.	
4.	Septička i đubrišna jama	Septička jama bez odvoda $V=7,0 \text{ m}^3$ Nepropusna đubrišna jama $V=13 \text{ m}^3$	Na farmi za tov brojlera nastaju slijedeće vrste otpadnih voda: - Fekalne otpadne vode (od održavanja higijene uposlenika) - Tehnološke otpadne vode od pranja objekta	Prilog broj: 9 7. Septička jama 8. Đubrišna jama

			nakon završenog turnusa - Oborinske vode sa krova i sa platoa Otpadne vode od održavanja higijene uposlenika po svom kvalitetu odgovaraju otpadnim vodama iz domaćinstva nešto manjeg opterećenja. Prema procjeni, maksimalna količina ovih otpadnih voda računajući sa korištenjem voda kroz 8 sati rada objekta u dvije smjene iznosi oko $q_d=0,20 \text{ m}^3/\text{dan}$. Snabdijevanje vode za sanitarne potrebe je sa gradskog vodovoda preko vodomjernog okna smještenog na lokaciji za kompletan objekat (za sve sanitarne uređaje) od kojih se otpadna voda odvodi zasebnim kanalizacionim sistemom prema nepropusnoj septičkoj jami bez odvoda, koja se čisti od strane ovlaštenog preduzeća za ovu vrstu djelatnosti. Tehnološke otpadne vode koje se formiraju prilikom pranja objekta nakon završenog turnusa zbrinjavaju se u đubrišnu jamu, koja se čisti od strane korisnika, a otpad odvozi na poljoprivredno zemljište. Ovako koncipirano rješenje odvoda ove vrste otpadnih voda ne ugrožava površinske i podzemne vode. Oborinske vode sa	
--	--	--	--	--

			krova objekta i sa platoa odvođe se sistemom horizontalnih i vertikalnih oluka u rijeku Stavnju.	
5.	Privremeno odlagalište čvrstog otpada (laguna)	Armiranobetonska laguna dimenzija 10x10x1,5 m	Laguna predstavlja privremeno odlagalište čvrstog otpada (đubriva, stelje) na navedenoj plohi, koji se dalje zbrinjava na adekvatan način. Đubrivo se predaje osobi sa kojom je sklopljen ugovor o saradnji, Muratović Mirzeti koja će isto koristiti u poljoprivredne svrhe. Čvrsti otpadni materijal se najprije odlaže u kontejnere, a zatim isti zbrinjava komunalno preduzeće. Takođe, zbrinjavanje uginulih pilića, nakon provedene veterinarske kontrole vrši ovlašteno preduzeće za takve poslove.	Prilog broj: 9 3. Laguna

Izvor podataka:

"Tehničko-tehnološki-proizvodni dio projekta za objekat – Farma za tov brojlera "AME" d.o.o. Breza", urađen od Projektovanje-inženjering-konsalting "SINTEZA" 2012. godine.

"Izveštaj o mjerenju emisije zagađujućih materija u zrak za AME d.o.o. Breza – Farma za uzgoj pilića 1", koji je uradio Inspekt RGH d.o.o. Sarajevo u januaru 2023. godine.

"Tehnički elaborat o ispuštanju otpadnih voda – Farma za tov pilića AME d.o.o. Breza", koji je uradio "IBIS" d.o.o. Zavidovići u martu 2013. godine.

Napomena: Ukoliko se u pogonu/postrojenju odvija više ostalih djelatnosti u skladu sa Prilogom I. ili Prilogom II., dodati potreban broj redova u tabelu.

3.3. Tehnološke jedinice koje nisu navedene u Prilogu I. ili Prilogu II. (direktno povezane djelatnosti)

Broj	Naziv jedinice	Kapacitet	Tehnološki opis	Referentna oznaka iz dijagrama toka u prilogu
1.	-	-	-	-
2.	-	-	-	-
3.	-	-	-	-
4.	-	-	-	-
5.	-	-	-	-

3.4. Referentna oznaka emisionog mjesta (oznake: Z - zrak,,V - voda, T - tlo, K - sistem javne kanalizacije) prikazani u tlocrtu pogona/postrojenja/ dijagramu toka

Oznaka	Emisiono mjesto	Gauss Kruegerove koordinate		Opis	Broj priloga
		X	Y		
Z - zrak	Emisija u zrak iz stacionarnih izvora Kotlovsko postrojenje br.1 (Dimovodni kanal kotla – Farma 1)	2685894.15 m	5252336.75 m	Postrojenje za sagorijevanje (kotlovsko postrojenje) koje kao osnovni energent koristi ugalj. Proizvođač: Topling Prnjavor Tip: TK 250 Kapacitet: 250 kW _{th}	Prilog br. 9

Napomena: U firmi „AME“ d.o.o. Breza – Farma za tov brojlera vrši se samo monitoring emisija u zrak iz kotlovskog postrojenja.

3.5. Organizacija rada pogona/postrojenja

USLOVI RADA					
Ukupan broj zaposlenih	4				
Raspored zaposlenih	UREDİ	PROIZVODNJA	ODRŽAVANJE	SKLADIŠTE	OSTALO
	-	4	-	-	-
Smjene i aktivnosti	Uredi / administracija		Postrojenja		
	-		Rad u smjenama		
Radno vrijeme	Uredi / administracija		Postrojenja		
	-		07-19h i 19-07 h		
Broj radnih dana godišnje	260				
Broj sati godišnje	6240				
Sezonske varijacije	-				
Smjene i broj radnika po smjeni	Tokom sezonskih varijacija		Preostali dio godine		
	-		-		
07-19h i 19-07 h, jedan radnik					
Periodi kada privredni subjekt ne radi	Praznici		-		
	Redovne obustave		Tehnološki odmor objekta od 21 dan nakon iseljenja pilića		

D. POPIS OSNOVNIH SIROVINA, POMOĆNIH/SEKUNDARNIH SIROVINA I SUPSTANCI, KOLIČINE POTROŠENE/PROIZVEDENE ENERGIJE I POTROŠENE VODE TOKOM RADA POGONA/POSTROJENJA

1. Osnovne sirovine, pomoćne/sekundarne sirovine i ostali materijali/supstance koje se koriste u pogonu/postrojenju

1.1. Popis sirovina, pomoćnih sirovina i supstanci koje ne sadrže opasne supstance

Ref. Br. ili šifra	Naziv sirovine/ supstance	Miris			Prioritetne supstance ¹⁰
		Miris Da/Ne	Opis	Prag osjetljivosti $\mu\text{g}/\text{m}^3$	
1.	Jednodnevno pile	Ne	-	-	-
2.L000359 Vet. br: 2- 1557	PT-1 Starter za tov brojlara	Ne	-	-	-
3. L000438 Vet.br: 2-1557	PT -2 Grover za tov brojlara	Ne	-	-	-
4. L000482 Vet.br: 2-276	PT -3 Finišer za tov brojlara	Ne	-	-	-

¹⁰ Lista prioritetnih supstanci je usaglašena sa tabelom 1. Uredbe o opasnim i štetnim materijama u vodama (Sl. novine FBiH, broj 43/07).

1.2. Popis sirovina, pomoćnih sirovina i supstanci koje sadrže opasne supstance – sredstva za dezinfekciju objekta

Ref. Br. ili šifra	Naziv sirovine/ supstance ¹¹	CAS Broj	Kategorija opasnosti	Kapacitet skladišta (t)	Godišnja upotreba (t)	Potrošnja po jedinici proizvoda	Priroda upotrebe	R12– Fraza	S9– Fraza
1	Dezinficijens Chlormax	-	-	-	0,001	Nemoguće izmjeriti	Dezinfekcija površina objekta	-	-
2	Dezinficijens Formaster Navedeni dezinficijens sadrži formaldehid kao aktivnu supstancu	CAS broj formaldehida 50-00-0	Toksičnost formaldehida: Ak. toks. 3 / H301 Ak. toks. 3 / H311 Ak. toks. 3 / H331 Nagriz. koža 1B / H314 Ozlj. oka 1 / H318 Derm. senz. 1 / H317 Muta. 2 / H341 Karc. 1B / H350 TCOJ 1. 3 / H335	-	0,006	Nemoguće izmjeriti	Radikalna dezinfekcija zatvorenog prostora	-	-

¹¹Ukoliko materijal uključuje više opasnih supstanci, navedite detalje o svakoj supstanci.

1.3. Voda

ULAZ									
Javni vodovod		Zahvatanje površinske vode		Vlastiti izvor		Prikupljene atmosferske padavine		Interno recikliranje	
Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%
1495 m ³ /1godina	-	-	-	-	-	-	-	-	-

PRETHODNI TRETMAN (upisati koja količina vode se prethodno tretira radi poboljšanja kvaliteta prije trošenja u procesu)
-

MJESTA TROŠENJA											
WC/kupatila		Proizvodni procesi		Proizvodnja vodene pare		Voda za hlađenje		Industrijsko čišćenje		Ostalo pranje	
Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%
5m ³	0,5	1440m ³	96	-	-	-	-	50m ³	3,5	-	-

IZLAZ		
Ugrađeno u proizvod	Vlastiti uređaj za prečišćavanje/ recipijent/ gradska kanalizacija	Isparavanje (emisije vodene pare u zrak)
1375 m ³	-	-

TROŠAK ZA VODU			
STAVKA	OSNOVA (m ³ /god)	KM/m ³ *	UKUPNO (KM)
UKUPNO	1495	(1,948+0,05)	2987,00KM plus pdv 17% (trošak za 2022.)

* Trošak za vodu: potrošeno + fiksna taksa/pristojba.

1.4. Skladištenje sirovina i ostalih supstanci

Broj	Prostor skladišta, privremeno skladištenje, rukovanje sa sirovinom, proizvodima i otpadom	Kapacitet	Tehnički opis	Referentna oznaka iz dijagrama toka/ tlocrta u Prilogu
1.	Silos za hranu, dva komada	12 t x2=24t	Hrana za tov brojlera se nabavlja u rinfuznom stanju i skladišti u posebnoj, namjenskom dijelu (silosi) koji su montirani na čeonj strani objekta farme. Zaliha hrane/koncentrata se mora skladištiti do momenta	Prilog br.9

			upotrebe na adekvatan, propisan način. U principu hrana se čuva na suhom, hladnom i prozračnom mjestu, zaštićena od vlage i atmosferskih padavina. Skladištenje koncentrata ne smije biti duže od tri mjeseca. Silos i za skladištenje hrane trebaju imati kapacitet koji je jednak petodnevnom, maksimalnim potrebama pilića za hranom. Da bi se smanjio rizik stvaranja plijesni i razvoj bakterija od posebno je bitno da su silosi vodootporni. Velike silose za hranu	
--	--	--	--	--

			treba čistiti i dezinficirati između svakog useljenja.	
--	--	--	--	--

2. Potrošena i proizvedena energija u pogonu/postrojenju

Potrošnja energije

POTROŠNJA ENERGIJE			
Resurs	Ukupna potrošnja (kWh/g, t/g, l sl.)	Potrošnja po jedinici proizvoda	Procenat u odnosu na ukupnu potrošnju (%)
Električna energija	205.560 kWh	1,19165 kWh/brojler	98%
Prirodni gas	-	-	-
Ugalj	30 tona	0,00018 tona/1brojler	99%
Ostalo	-	-	-

Proizvodnja energije

PROIZVODNJA ENERGIJE			
Resurs	Ukupna proizvodnja (kWh/g, t/g, l sl.)	Proizvodnja po jedinici proizvoda	Procenat u odnosu na ukupnu proizvodnju (%)
Električna energija	-	-	-
Prirodni gas	-	-	-
Ugalj	-	-	-
Ostalo	-	-	-

E. UPRAVLJANJE OTPADOM I OPIS IZVORA EMISIJA, VRSTE I KOLIČINE EMISIJA IZ POGONA I POSTROJENJA U OKOLIŠ (ZRAK, VODA, TLO) IZVJEŠTAJ O NULTOM STANJU, KAO I IDENTIFIKACIJE ZNATNIH UTICAJA NA OKOLIŠ I ZDRAVLJE LJUDI

1. Upravljanje otpadom

1.1. Upravljanje opasnim otpadom

Otpadni materijal	Broj pod kojim se otpad vodi u Pravilniku o kategorijama otpada sa listama	Primarno mjesto nastajanja	Količine		Prerada ili odlaganje na lokaciji (metoda i lokacija)	Prerada, ponovna upotreba ili recikliranje izvan lokacije (metoda, lokacija i kontraktor)	Odlaganje izvan lokacije (metoda, lokacija i ugovarač)
			Tona/ mjesec	m ³ / mjesec			
Otpad od istraživanja, dijagnosticiranja, liječenja ili prevencije bolesti u životinja Ostali otpad čije je sakupljanje i odlaganje podvrgnuto	18 02 18 02 02*	Uginuli pilići u proizvodnom objektu farme	Nema podataka	-	-	-	Uginuli pilići se na propisan način odlože u adekvatne hladnjake, a zatim se obavijesti Veterinarska stanica sa kojom je sklopljen ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji

specijalnim zahtjevima radi prevencije infekcije							(Veterinarska stanica MAK- VET d.o.o. Breza). Nakon detaljnog pregleda veterinara, uginule jedinke se dalje zbrinjavaju na zakonom propisan način. O čitavom procesu pregleda i zbrinjavanja otpada ove kategorije vodi se obavezna evidencija.
---	--	--	--	--	--	--	--

18 02 02* - leševi uginulih životinja (opasni otpad)

1.2. Upravljanje otpadom koji nije opasan

Otpadni materijal	Broj pod kojim se otpad vodi u Pravilniku o kategorijama otpadaca listama	Primarno mjesto nastajanja	Količine		Prerada ili odlaganje na lokaciji (metoda i lokacija)	Prerada, ponovna upotreba ili recikliranje izvan lokacije (metoda, lokacija i kontraktor)	Odlaganje izvan lokacije (metoda, lokacija i ugovarač)
			Tona/ mjesec	m ³ / mjesec			
Otpad iz poljoprivrede, vrtlarstva, proizvodnje vodenih kultura, šumarstva, lova i ribarstva, pripremanja hrane i prerade - Životinjske fekalije, urin i gnoj (uključujući i pokvarenu slamu), efluenti, koji se posebno sakupljaju i obrađuju izvan kruga njihovog nastanka	02 02 01 02 01 06	Feces Stelja/posteljica na kojoj borave pilići	30tona/1turnus	20 m ³ /turnus	-	-	Ustupanje feseca poljoprivrednim proizvođačima po ugovoru (Ugovor između firme „AME“ d.o.o. Breza i poljoprivrednika Muratović Mirzeta iz Breze od 18.11.2022. godine). Đubrivo (stelju) nakon završenog turnusa navedeni poljoprivrednik će koristiti u

							poljoprivredne svrhe, na način da neće ugroziti okoliš i zdravlje ljudi.
Komunalni otpad (otpad iz domaćinstava i slični otpad iz industrijskih i zanatskih pogona i iz ustanova) uključujući odvojeno prikupljene sastojke - Ostali komunalni otpad - Muljevi iz septičkih jama	20 20 03 20 03 04	Mulj iz septičke i đubrišne jame u koju se inače odvođe fekalne i tehnološke otpadne vode.	Nema podataka	-	-	-	Septička i đubrišna jama se najmanje jednom godišnje čiste od strane ustanove ovlaštene za ovakvu vrstu djelatnosti ("DELTA PETROL" d.o.o. Kakanj)

2. Emisije u zrak

2.1. Emisije u zrak iz parnih kotlova (popuniti jednu stranicu za svaki izvor emisije pojedinačno)

Emisiono mjesto: 1 – Emisije u zrak iz stacionarnih izvora (Kotlovsko postrojenje br.1)

Emiter Oznaka:	Dimovodni kanal kotla – Farma 1
Opis:	Postrojenje za sagorijevanje (kotlovsko postrojenje) koje kao osnovni energijski nosilac koristi ugalj. Proizvođač: Topling Prnjavor Tip: TK 250 Kapacitet: 250 kW _{th}
Koordinate (geografska širina i dužina u decimalnim stepenima)	X – 2685894.15 m Y – 5252336.75 m
Podaci za dimnjak: Dijametar:	Unutrašnja dimenzija (presjek) dimnog kanala peći: 0,30 m Površina presjeka: 0,071 m ²
Visina iznad tla (m):	- m
Datum puštanja u rad:	2014

Karakteristike emisije :

Kapacitet kotla	250 kW _{th}
Proizvodnja pare:	- kg/h
Toplotni ulaz:	- MW
Gorivo	Ugalj (RMU Breza)
Tip:	
Maksimalna potrošnja goriva	30 t/g
Sadržaj sumpora u gorivu %:	-

NOx	246,36 mg/Nm ³ 0°C. % O ₂ (čvrsto gorivo)
Aktualna koncentracija O ₂ %	7%
Maksimalni protok gasova	810,25 m ³ /h
Temperatura	107,5 °C(max.) °C(min.) °C(avg.)

(1) Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje):

Periodi emisije (prosjeak)	min/h	h/dan	dan/god
	Kotlovsko postrojenje radi tokom sezone (turnusa) Broj radnih sati postrojenja/god: 1760 h		

2.2. Glavne emisije u zrak (popuniti jednu stranicu za svako emisiono mjesto pojedinačno)

Emisiono mjesto Ref. Br:	-
Izvor emisije:	-
Opis:	-
Koordinate po državnom koordinatnom sistemu	-
Detalji o dimnjaku	-
Dijametar:	-
Visina (m):	-
Datum početka emitovanja:	-

Karakteristike emisije:

(1) Protok (zapremina koja se emituje):			
Srednja vrijednost/dan	Nm ³ /d	Maks./dan	m ³ /d
Maksimalna vrijednost/sat	Nm ³ /h	Min. brzina protoka	m.s-1
(2) Ostali faktori			
Temperatura	°C(max)	°C(min)	°C(sr.vrijednost)
Zapreminski izrazi su dati kao: ☐ suho ☐ vlažno			

(3) Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje)

Periodi emisije (prosjeak)	min/h	h/dan	dan/god
----------------------------	-------	-------	---------

2.3. Glavne emisije u zrak – Karakteristike emisija (jedna tabela se popunjava za svako emisiono mjesto pojedinačno)

Referentni broj emisnog mjesta:

Parametar	Prije tretmana				Kratak opis tretmana	Kod ispuštanja					
	mg/Nm ³		kg/h			mg/Nm ³		kg/h.		kg/god	
	Prosjek	Max.	Prosjek	Max.		Prosjek	Max	Prosjek	Max	Prosjek	Max
	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-

Koncentracije moraju biti zasnovane na normalnim uslovima tj. (0°C, 101.3 kPa). Vlažno/suho treba biti naznačeno isto kao u prethodnoj tabeli, ukoliko drugačije nije naglašeno.

Napomena: Nije primjenjivo, jer nisu vršena mjerenja emisija u zrak u dosadašnjem radu osim kotlovskog postrojenja.

2.4: Emisije u zrak – Manje emisije u zrak (jedna tabela se popunjava za svako emisiono mjesto pojedinačno)

Referentni broj emisionog mjesta :

Tačka emisije Referentni brojevi	Opis	Detalji emisije (1)				Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)
		Materijal	mg/Nm ³ (2)	kg/h	kg/god.	
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-

(1) Maksimalne vrijednosti emisija treba navesti za svaku emitovanu materiju. Navesti koncentracije za najviše 30 minutni interval.

(2) Koncentracije treba bazirati na normalne uslove temperature i pritiska (0°C i 101.3 kPa). Treba jasno naglasiti uslov vlažno/suho. Navedite referentne uslove kiseonika za emisije od sagorijevanja.

Napomena: Nije primjenjivo, jer nisu vršena mjerenja emisija u zrak u dosadašnjem radu osim kotlovskog postrojenja.

2.5. Navesti granične vrijednosti emisija zagađujućih supstanci (u skladu sa relevantnim propisima) koje emituje pogon i postrojenje u zrak pri obavljanju svoje/ih djelatnosti.

Prema Pravilniku o graničnim vrijednostima emisija u zrak iz postrojenja za sagorijevanje (Službene novine FBiH broj: 03/13), Izmjenama i dopunama Pravilnika o graničnim vrijednostima emisija u zrak iz postrojenja za sagorijevanje (Službene novine FBiH broj: 92/17), propisane su norme koje ložišta mogu da ispuštaju u zrak u zavisnosti od vrste goriva i snage ložišta.

U skladu sa Prilogom VI Pravilnika o graničnim vrijednostima emisija u zrak iz postrojenja za sagorijevanje (Službene novine FBiH broj: 03/13) – postojeća mala postrojenja za sagorijevanje, kakvo je i postrojenje kotao TK 250, kapaciteta 250 kW_{th}, koje koristi ugalj kao gorivo, kao i Pravilnika o graničnim vrijednostima emisija zagađujućih materija u zrak (Službene novine FBiH broj: 12/05), može se zaključiti da emisije zagađujućih materija u zrak na ovom stacionarnom izvoru zadovoljavaju važeće zakonske norme propisane navedenim pravilnicima. (*Izvor podataka: Izvještaj o mjerenju emisije zagađujućih materija u zrak za "AME d.o.o. Breza" Farma za uzgoj pilića 1, koji je uradio Inspekt RGH d.o.o. Sarajevo u januaru 2023. godine*).

3. Fugitivne i potencijalne emisije

3.1. Emisije u zrak – Potencijalne emisije u zrak

Emisiono mjesto (referentni broj) Prema priloženoj mapi	Opis	Uzrok (uslov) koji emisiju može da izazove	Detalji o emisiji (Potencijalna maksimalna emisija) (1)		
			Materijal	mg/Nm ³	kg/h
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-

(1) Izračunati potencijalne maksimalne emisije za svaki identifikovani uzrok

Napomena: Nije primjenjivo, jer nisu vršena mjerenja emisija u zrak u dosadašnjem radu osim kotlovskog postrojenja.

4. Emisije u vode

4.1. Emisije u površinske vode (popuniti jednu stranicu za svaku emisiju pojedinačno)

Emisiono mjesto:

Emisiono mjesto Ref. Br: (ref.br mora biti isti kao na mapi lokacije)	-
Izvor emisije:	-
Lokacija :	-
Koordinate po državnom koordinatnom sistemu:	-
Ime recipijenta (rijeka, jezero...):	-
Protok recipijenta:	m ³ .s-1 protok u sušnom periodu m ³ .s-1 95% protok
Kapacitet prihvatanja zagađujućih materija:	kg/dan

Detalji o emisijama:

(1) Emitovana količina			
Prosječno/dan	m ³	Maksimalno/dan	m ³
Maksimalna vrijednost/sat	m ³		-

2) Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje):

Periodi emisije (prosjeak)	min/h	h/dan	dan/god
----------------------------	-------	-------	---------

4.2. Emisije u površinske vode - Karakteristike emisija (popuniti posebnu tabela za svako emisiono mjesto pojedinačno)

Referentni broj emisionog mjesta:

Parametar	Prije tretmana				Na ispustu u recipijent				Efikasnost uređaja za prečišćavanje (%)
	Maks. prosječna vrijednost na sat (mg/l)	Maks. prosječna vrijednost na dan (mg/l)	kg/dan	kg/god	Maks. prosječna vrijednost na sat (mg/l)	Maks. prosječna vrijednost na dan (mg/l)	kg/dan	kg/god	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Napomena: Nije primjenjivo

Na Farmi za tov brojlera "AME d.o.o. Breza" s obzirom na proces rada i radne aktivnosti koje se vode u objektu nastaju sljedeće vrste otpadnih voda: fekalne otpadne, tehnološke otpadne vode i oborinske vode sa krova i manipulativnog platoa.

Fekalne otpadne vode odvođene se u nepropusnu septičku jamu bez prelijeva za čije pražnjenje i čišćenje je odgovorna firma "DELTA PETROL" d.o.o. Kakanj.

Privremeni tretman i odlaganje čvrstog i tečnog otpada iz tehnološkog procesa vrši se u armiranobetonskoj laguni. Đubrivo (stelja) nastalo u tehnološkom procesu odlaže se na poljoprivredne površine bez zadržavanja i rasipanja na prostoru farme. Naime, u ovom slučaju sklopljen je ugovor sa osobom Muratović Mirzeta, koja nastalo đubrivo na farmi koristi u poljoprivredne svrhe, na način da neće ugroziti okoliš i zdravlje ljudi.

Oborinske vode sa krova objekta i manipulativnih površina prikupljaju se sistemom horizontalnih i vertikalnih oluka, te bez tretmana ispuštaju u rijeku Stavnju.

4.2.1. Navesti granične vrijednosti emisija supstanci i kvaliteta otpadnih voda (u skladu sa relevantnim propisima) koje pogoni i postrojenja ispuštaju u površinske vode pri obavljanju svoje/ih djelatnosti.

Uredba o uvjetima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sustave javne kanalizacije (Službene novine FBiH broj: 26/20 i 96/20).

4.3. Emisije koje se ispuštaju u sistem javne kanalizacije (popuniti jednu stranicu za svako emisiono mjesto pojedinačno)

Emisiono mjesto:

Emisiono mjesto Ref. Br: (Ref.br mora odgovarati broju na mapi lokacije)	-
Mjesto povezivanja s kanalizacijom:	-
Koordinate u DKS-u	-
Naziv privrednog subjekta koje upravlja sistemom prikupljanja otpadnih voda:	-
Da li je kanalizacioni sistem priključen na uređaj za prečišćavanje?	-
Naziv konačnog recipijenta otpadnih voda iz kanalizacije:	-

Detalji o emisijama:

(1) Emitovana količina			
Prosječno/dan	m ³	Maksimalno/dan	m ³
Maksimalna vrijednost/sat	m ³	-	-

2) Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje):

Periodi emisije (prosjeak)	min/h	h/dan	dan/god
----------------------------	-------	-------	---------

Napomena: Nije primjenjivo

4.4. Ispuštanja u sistem javne kanalizacije – Karakteristike emisija (popuniti jednu tabelu za svaku emisiono mjesto pojedinačno)

Referentni broj emisionog mjesta:

Parametar	Prije tretmana				Nakon tretmana (ispušteno)				Efikasnost uređaja za prečišćavanje (%)
	Maks. Prosječna vrijednost na sat (mg/l)	Maks. Prosječna vrijednost na dan (mg/l)	kg/dan	kg/godina	Maks. Prosječna vrijednost na sat (mg/l)	Maks. Prosječna vrijednost na dan (mg/l)	kg/dan	kg/godina	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Napomena: Nije primjenjivo

Na lokalitetu Farme za tov brojlera "AME" d.o.o. Breza formiran je zaseban kanalizacioni sistem za fekalne vode preko nepropusne septičke jame, za tehnološke vode preko nepropusne đubrišne jame, te oborinske vode koje su direktno povezane sa rijekom Stavnjom.

4.4.1. Navesti granične vrijednosti emisija supstanci i parametre kvaliteta otpadnih voda (u skladu sa relevantnim propisima) koje pogoni i postrojenja ispuštaju u sistem javne kanalizaciju pri obavljanju svoje/ih djelatnosti.

Uredba o uvjetima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sustave javne kanalizacije (Službene novine FBiH broj: 26/20 i 96/20).

5. Emisije u tlo

5.1: Emisije u tlo (popuniti jednu stranicu za svako emisiono mjesto pojedinačno)

Emisiono mjesto ili područje emisije:

Referentna mapa lokacije Br.	-
Emisiono mjesto ili područje emisije Ref. Br:	-
Način ispuštanja emisije: (bušotine, bunari, propustljivi slojevi, kvašenje, razbacivanje itd.)	-
Lokacija:	-
Koordinate po DKS-u:	-
Visina ispusta: (u odnosu na nadmorsku visinu recipijenta)	-
Vodna klasifikacija recipijenta (podzemnog vodnog tijela) ¹ :	-
Ocjena osjetljivosti podzemnog vodnog tijela na zagađenost (uključujući i stepen osjetljivosti) :	-
Identitet i udaljenost izvora podzemnih voda koja su pod rizikom negativnog uticaja emisija (bunari, izvori itd.):	-

Identitet i udaljenost površinskih vodnih tijela koja su podrizikom negativnog uticaja emisija:	-
---	---

(1) Ukoliko takva postoji

Detalji o emisijama:

(1) Emitovana količina			
Prosječno/dan	m ³	Maksimalno/dan	m ³
Maksimalna vrijednost/sat	m ³		

2) Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje):

Periodi emisije (prosjeak)	min/h	h/dan	dan/god
----------------------------	-------	-------	---------

Napomena: Nije primjenjivo

5.2: Emisije u tlo – Karakteristike emisija (popuniti jednu tabelu za svako emisiono mjesto ili područje emisije pojedinačno)

Referentni broj emisionog mjesta/područja emisije:

Parametar	Prije tretmana				Nakon tretmana (ispušteno)				Efikasnost tretmana (%)
	Max. satna vrijednost (mg/l)	Max. dnevna vrijednost (mg/l)	kg/dan	kg/godina	Max.satna vrijednost (mg/l)	Max. dnevna vrijednost (mg/l)	kg/dan	kg/godina	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Napomena: Nije primjenjivo

Važećom okolinskom dozvolom nije naložen monitoring emisija u tlo.

5.3. Navesti granične vrijednosti emisija zagađujućih supstanci (u skladu sa relevantnim propisima) u tlo koje pogon i postrojenje emituje pri obavljanju svoje/ih djelatnosti.

-

6. Buka

6.1. Emisija buke – Zbirna lista izvora buke

Izvor	Emisiono mjesto Ref. Br	Oprema Ref. Br	Zvučni pritisak (1) (Dba) na referentnu udaljenost	Periodi emisije
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-

(1) Za dijelove postrojenja mogu se koristiti nivoi intenziteta buke.

6.2. Navesti granične vrijednosti emisija buke (u skladu sa relevantnim propisima) koje emituje pogon i postrojenje pri obavljanju svoje/ih djelatnosti

-

Napomena: Nije primjenjivo.

7. Vibracije

Izvor	Emisiono mjesto Ref. Br	Oprema Ref. Br	Vrijednosti utvrđenog ubrzanja vibracije, aeq, (ms ⁻²)	Periodi emisije	Mapa lokacije (priložiti grafički dio)
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-

Napomena: Važećom okolinskom dozvolom nije naložen monitoring vibracija.

8. Nejonizirajuće zračenje

Izvor	Emisiono mjesto Ref. Br	Oprema Ref. Br	Vrijednosti nejonizirajućeg zračenja	Periodi emisije	Mapa lokacije (priložiti grafički dio)
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-

Napomena: Važećom okolinskom dozvolom nije naložen monitoring nejonizirajućeg zračenja.

F. OPIS STANJA LOKACIJE POGONA/POSTROJENJA I PRAĆENJE STANJA OKOLIŠA

1. Stanje lokacije i uticaj aktivnosti postojećih i planiranih pogona i postrojenja

1. Praćenje emisije

U toku dosadašnjeg rada Farme za tov brojlera "AME" d.o.o. Breza redovno se 1x u toku godine vrši monitoring emisije zagađujućih materija u zrak iz kotlovskog postrojenja tip TK 250, kapaciteta 250 kW, koji koristi ugalj kao energent.

Monitoring emisija u vode se ne radi jer je na datom lokalitetu formiran zaseban kanalizacioni sistem za fekalne vode preko nepropusne septičke jame, za tehnološke vode preko nepropusne đubrišne jame, a oborinske vode sa krova i manipulativnog platoa su direktno povezane sa rijekom Stavnjom.

2. Emisiona mjesta /tačke emisije (ispusti)

Emisije zagađujućih materija u zrak:

Emisija u zrak iz stacionarnih izvora (Kotlovsko postrojenje br.1)

- Dimovodni kanal kotla – Farma 1

3. Lokacija mjerenja/uzorkovanja

Mjesto uzorkovanja zagađujućih materija u zrak iz kotlovskog postrojenja je Dimovodni kanal kotla – Farma 1

(Izvor podataka: Izvještaj o mjerenju zagađujućih materija u zrak za "AME" d.o.o. Breza – Farma za uzgoj pilića 1, januar 2023. godine).

4. Metode mjerenja/uzorkovanja

Metoda mjerenja emisija zagađujućih materija u zrak vršena je od strane akreditovane laboratorije. Cilj, plan mjerenja i izvještaj sačinjen je u skladu sa standardom BAS EN 15259:2009, a mjesto i vrijeme mjerenja prikazani su u Izvještaju o monitoringu zagađujućih materija u zrak. Metodologija mjerenja, izbor mjerne opreme, izvođenje mjerenja kao i obrada mjernih rezultata izvršena je u skladu sa BAS ISO/IEC 17025:2006.

5. Učestalost mjerenja

Važećom okolinskom dozvolom operateru je naloženo praćenje stanja okoline – monitoring, u cilju dobivanja pouzdanih i kvalitetnih podataka o stanju i zagađenju okoliša, a koji će poslužiti za definisanje i poduzimanje mjera zaštite, identifikaciju zagađivača, donošenje adekvatnih i pravovremenih odluka, reagovanja u incidentnim situacijama i izvještavanja javnosti.

Navedenoj farmi za uzgoj brojlera, u skladu sa okolinskom dozvolom naložen je:

- monitoring zagađujućih emisija u zrak (CO, CO₂, NO_x, SO₂, O₂, čvrste čestice/prašina) na dimovodnom kanalu kotlovskog postrojenja tip TK 250 – jednom u toku godine.

6. Uslovi mjerenja/uzorkovanja

Monitoring emisije zagađujućih materija u zrak:

- Kotlovsko postrojenje radi u toku grejne sezone
- Do emisija u zrak dolazi tokom rada kotla

7. Parametri nadzora rada pogona/postrojenja

Organizacija veterinarsko-zdravstvenog nadzora i kontrole u objektu "Farma za tov brojlera", ostvaruje se preko uposlenika, odnosno nadležne veterinarske službe i veterinarskog inspektora, a bazira se na Zakonu o veterinarstvu. Provođenje veterinarsko-zdravstvenog nadzora i kontrole ima za cilj: zaštitu zdravlja

životinja, zaštitu zdravlja ljudi, zaštitu životne sredine i materijalnih dobara.

Obaveze vlasnika (odgovornog lica):

- Prijaviti uzgoj (držanje životinja) nadležnoj veterinarskoj službi;
- Omogućiti obavljanje poslova i provođenje kontrola veterinarskoj službi i sarađivati u provođenju mjera sa nadležnom inspekcijom;
- U slučaju sumnje na zaraznu bolest ili druge bolesti, odmah se obavještava najbliža veterinarska služba;
- Svaka promjena brojnog stanja životinja (nabavka novih, prodaja životinja ili druge promjene) takođe se prijavljuje;
- Vlasnik je dužan provoditi mjere zaštite uzgoja kao i naređene mjere od strane nadležnih inspekcija;
- Uredno voditi propisane evidencije.

8. Analitička metodologija

Nema dostupnih podataka.

9. Ovlaštena laboratorija koja vrši mjerenja/uzorkovanja

Monitoring emisija zagađujućih materija u zrak iz kotlovskog postrojenja vrši "Inspekt RGH" d.o.o. Sarajevo.

10. Laboratorij koja provodi analizu

Ispitni laboratorij Kakanj – Odjel zraka i buke

11. Autorizacija/akreditacija za mjerenje ili autorizacija/akreditacija laboratorija

Ispitni laboratorij Kakanj – Odjel zraka i buke; Akreditacija br. LI-03-01

12. Vrednovanje rezultata mjerenja

Emisije u zrak:

Na osnovu izmjerenih vrijednosti i dobijenih rezultata, nakon preračunavanja i na osnovu Priloga VI Pravilnika o graničnim vrijednostima emisija u zrak iz postrojenja za sagorijevanje (Sl.novine FBiH broj: 03/13) i člana 7. Pravilnika o graničnim vrijednostima emisija zagađujućih materija u zrak (Sl.novine FBiH broj: 12/05) zaključeno je da emisija zagađujućih materija u zrak na ovom stacionarnom izvoru zadovoljava važeće zakonske norme.

13. Metoda evidencije i pohranjivanja podataka

S obzirom na djelatnost kojom se bavi firma "AME" d.o.o. Breza – Farma za tov brojlera, objekat se po registraciji nalazi pod veterinarsko-zdravstvenim nadzorom (Veterinarska stanica MAK-VET d.o.o. Breza). Veterinar stalno kontroliše izvršenje i primjenu propisa koji regulišu ovu oblast, a sve u cilju dobijanja kvalitetnog o higijenski ispravnog proizvoda, bez negativnih posljedica po okoliš i ljudsko zdravlje.

Veterinar i veterinarski inspektor takođe kontrolišu rad objekta po pitanju veterinarske ekologije tj. zaštite životne sredine od otpada organskog porijekla, čiji neadekvatan tretman može imati štetne efekte na okoliš.

Tačno vođenje evidencije je od suštinske važnosti za efikasnu primjenu odgovarajućeg sistema upravljanja. Analiza i interpretacija podataka o proizvodnji (npr. tjelesna težina, smrtnost, vakcinacija, medikamenti, hrana, voda i sl.) veoma su značajni za poboljšanje i unapređenje proizvodnih osobina.

O poduzetim aktivnostima veterinar vodi stručne bilješke i upisuje ih u proizvodni dnevnik, veterinarski inspektor pravi zapisnik, a po potrebi uključuje i druge inspekcije (komunalnu, sanitarnu i dr.). O svim poduzetim radnjama i mjerama vodi se bilješka kroz knjigu "Farmski dnevnik".

Nakon završetka perioda tova veterinarska organizacija će napraviti potvrdu - "Svjedodžba o zdravstvenom stanju životinje" i druge potrebne dokumente kojim se garantuje zdravstveno stanje životinja. Ukoliko se životinje otpremaju izvan epizootiološkog područja, nakon završenog klanja i obrade u odobrenoj klaonici izdaje se Uvjerjenje za stavljanje u promet sa odobrenim brojem.

14. Planirane promjene nadzora

Nadzor će se ustanoviti u skladu sa uslovima specificiranim važećom okolinskom dozvolom.

2. Ocjena emisija u zrak

Napomena: U skladu sa dosadašnjom okolinskom dozvolom propisan je monitoring emisija zagađujućih materija u zrak iz kotlovskog postrojenja tip TK 250, kapaciteta 250 kW.

Referentni broj emisionog mjesta:

Emisiono mjesto Referentni brojevi	Opis	Detalji emisije (1)				Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)
		Materijal	mg/Nm ³ (2)	kg/h	kg/god.	
1.	Kotlovsko postrojenje tip TK 250, kapaciteta 250 kW koje koristi ugalj kao energent.	O ₂ CO CO ₂ NO _x SO ₂ Čvrste čestice/prašina	14,05 % 602,05 6,81 % 246,36 1083,90 72,61		- 288 - 118 519 34	Nije primjenjen

3. Ocjena emisija u vode

3.1. Ocjena kvaliteta površinskih voda

Mjesto vršenja monitoringa/Koordinate po DKS-u : _____

Parametar (1)	Rezultati (mg/l)				Način uzimanja uzorka (automatski, ručno (trenutni jednokratni, trenutni kompozitni itd.)	Normalni analitički opseg	Analitička metoda/tehnika	Primjenjen sistem smanjenja zagađenja (filteri, itd.)
	Datum	Datum	Datum	Datum				
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-

(1) Navesti sve obavezne parametre i one karakteristične za postrojenje. Po potrebi dodati nove redove.

Napomena: Nije primjenjivo.

3.2. Ocjena uticaja ispuštanja emisija u sistem javne kanalizacije

Koristiti tabelu iz tačke 3.1.

Napomena: Nije primjenjivo.

3.3. Ocjena kvaliteta podzemnih voda

Koristiti tabelu iz tačke 3.1.

Napomena: Nije primjenjivo.

4. Emisije u tlo

4.1. Rasprostiranje poljoprivrednog i nepoljoprivrednog otpada

Vlasnik zemljišta	Lokacija na kojoj se vrši rasprostiranje	Podaci sa mape br.	Ref. Br.	Potrebe za fosforim đubrivom za svaku farmu (1)
-	-	-	-	-

Vlasnik zemljišta/Farmer _____

Referentna mapa _____

Identitet površine	-
Ukupna površina (ha)	-
(1) Upotrebljiva površina (ha)	-

Test zemljišta na fosfor mg/l	-
Datum izrade testa za fosfor	-
Kultura	-
Potrebe za fosforom (kg P/ha)	-
Količina mulja rasprostranjena na farmi (m ³ /ha)	-
Procjenjena količina fosfora u mulju rasprostranjenom na farmi (kg P/ha)	-
(2) Zapremina na koju treba da se aplicira (m ³ /ha)	-
Aplicirani fosfor (kg P/ha)	-
Ukupna količina rasprostranjenog mulja (m ³)	-

Ukupna količina koja se može unijeti na

farmu

Koncentracija fosfora u materijalu koji se rasprostire	- kg fosfor/m ³
Koncentracija azota u materijalu koji se rasprostire	- kg azot/m ³
Primjenjen sistem smanjenja zagađenja (organska đubriva, itd.)	

Napomena: Nije primjenjivo.

4.2. Ocjena kvaliteta zemljišta/ podzemnih voda

Koristiti tabelu iz tačke 4.1.

Napomena: Nije primjenjivo.

5. Opis mjera za sprječavanje produkcije otpada kao i za povrat korisnog materijala iz otpada koji producira postrojenje

Ocjena upravljanja otpadom

Naziv i broj otpada	Opis otpada	Godišnja količina proizvedenog otpada (t)	Godišnja količina obrađenog otpada (t)	Postupak obrade otpada i sistem smanjenja proizvodnje količina otpada	Otpad skladišten na lokaciji (metod, lokacija i ugovarač)
Otpad iz poljodjelstva, vrtlarstva, proizvodnje vodenih kultura, šumarstva, lova i ribarstva, pripremanja hrane i prerade 02 02 01 02 01 06	Životinjske fekalije, urin i gnoj (uključujući i pokvarenu slamu), efluenti, koji se posebno sakupljaju i obrađuju izvan kruga njihovog nastanka. Feces (stelja, posteljica) na kojoj borave pilići	30tona/1turnus 20 m ³ /turnusu	-	-	Ustupanje feseca poljoprivrednim proizvođačima po ugovoru (Ugovor između firme „AME“ d.o.o. Breza i poljoprivrednika Muratović Mirzeta iz Breze od 18.11.2022. godine). Đubrivo (stelja) nakon završenog turnusa navedeni poljoprivrednik će koristiti u poljoprivredne svrhe, na način da neće ugroziti okoliš i zdravlje ljudi. Uginuli pilići se na propisan

Otpad od istraživanja, dijagnosticiranja, liječenja ili prevencije bolesti u životinja 18 02 18 02 02*	Ostali otpad čije je sakupljanje i odlaganje podvrgnuto specijalnim zahtjevima radi prevencije infekcije	Nema podataka	-	-	način odlože u adekvatne hladnjake, a zatim se obavijesti Veterinarska stanica sa kojom je sklopljen ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji (Veterinarska stanica MAK-VET d.o.o. Breza). Nakon detaljnog pregleda veterinara, uginule jedinke se dalje zbrinjavaju na zakonom propisan način. O čitavom procesu pregleda i zbrinjavanja otpada ove kategorije vodi se obavezna evidencija.
Komunalni otpad (otpad iz domaćinstava i slični otpad iz industrijskih i zanatskih pogona i iz ustanova) uključujući odvojeno prikupljene sastojke 20 20 03 20 03 04	Mulj iz septičke i đubrišne jame u koju se inače odvode fekalne i tehnološke otpadne vode.	Nema podataka	-	-	Septička i đubrišna jama se najmanje jednom godišnje čisti od strane ustanove ovlaštene za ovakvu vrstu djelatnosti ("DELTA PETROL" d.o.o. Kakanj)

6. Ocjena ambijentalne buke

	Geografska širina i dužina u decimalnim stepenima (5 Sjever, 5 Istok)	Nivo buke /dB(A)			Način smanjenja i prigušenja buke (metodi, načini, i sl.)
		L(A)eq	L(A)10	L(A)90	
1. Granica instalacije					
Mjesto 1:	-	-	-	-	-
Mjesto 2:	-	-	-	-	-
Lokacije osjetljive na buku					
Mjesto 1:	-	-	-	-	-
Mjesto 2:	-	-	-	-	-

Napomena: Sve lokacije moraju biti jasno označene na pratećim mapam

Napomena: Nije primjenjivo.

7. Opis predloženih mjera za sprečavanje ili smanjenje emisija i/ili produkcije otpada iz postrojenja i rokovi za njihovu realizaciju

7.1. Navesti i opisati sve mjere, tehnologije i druge tehnike za sprečavanje (ili ukoliko to nije moguće), smanjenje emisija iz pogona postrojenja i rokove za njihovu realizaciju

Mjere za smanjenje emisija u zrak

Ukoliko se ne preduzimaju odgovarajuće mjere, objekti za smještaj pilića (brojlara) mogu predstavljati izvor emisije neugodnih mirisa i prašine u zrak.

Faktori koji utiču na emisiju prašine koja nastaje unutar objekta za smještaj pilenki (brojlara) uključuju ventilaciju, tehniku uzgoja, aktivnosti životinja, tip i broj mjesta, tehniku hranjenja, vrstu i konzistenciju hrane za perad, vlažnost u prostorijama za životinje itd.

Vrsta i kvalitet legla imaju veliku ulogu kod emisije prašine, kao i tehnika uzgoja. Tehnike uzgoja koje omogućuju životinjama manje kretanja, rezultirajuće će manju emisiju prašine. Također, niske brzine strujanja zraka će smanjiti koncentraciju prašine u zraku. Redovno čišćenje svih površina uklonit će prašinu, čime će se emisija prašine minimizirati i/ili spriječiti.

Za vrijeme prozračavanja objekata doći će do emisije u atmosferu ugljen dioksida (CO_2) i vodene pare, prašine, azotovih oksida, metana (CH_4) i amonijaka (NH_3). Prašina se sastoji od sitnih čestica hrane i paperja. Smanjanje emisije ovih polutanata u okolnu atmosferu postiže se primjenom adekvatnih mjera.

Razgradnjom gnoja nastaju različiti plinovi (amonijak, metan, azotovi oksidi, sumporovodonik i dr.). Neki od plinovi imaju neugodne mirise, a mogu izazvati i oštećenja kod ljudi i životinja ako su im dugo izloženi. Neugodni mirisi nastali razgradnjom gnoja se šire na velike udaljenosti. Smanjenje/uklanjanje ovih plinova iz peradarnika vrši se ventilacijom uz podešavanje temperature, relativne vlažnosti, brzine strujanja vjetra i sl..

Provođenje posebnih mjera hranjenja koje se odnose na izlučivanje azota faznim hranjenjem peradi smjesom s malim ukupnim udjelom sirovog proteina sprovodi se korištenjem stočne hrane s niskom razinom proteina, kombinovanjem smanjenog unosa sirovog proteina.

Smanjenjem količine vlage, smanjuje se količina ispuštenog amonijaka, a time i širenje neugodnih mirisa. U svrhu smanjenja emisije amonijaka, metana, azotnih oksida i neugodnih mirisa izđubrivljanje objekata za tov pilića mora se obavljati redovno nakon svakog završenog turnusa.

Čišćenje proizvodnih objekata je redovito uz visoke higijenske standarde. Nakon izđubrivljanja objekata za smještaj pilića (brojlara), proizvedeni gnoj odmah se odvozi s farme i na lokaciji farme se ne obavlja skladištenje gnoja.

Kako bi se smanjile emisije prašine koja može nastati izvan objekta za smještaj pilića, interne saobraćajnice trebaju biti asfaltirane i redovno se prati i održavati. Potrebno je primijeniti mjeru ograničenja brzine kretanja motornih vozila unutar kompleksa farme.

Mjere za sprečavanje i minimiziranje otpadne vode

Investitor u skladu sa datim uslovima iz Rješenje o vodnoj saglasnosti, a imajući u vidu kvalitet i količine otpadnih voda i drugog otpada kao, nužno mora usvojiti sljedeće preporuke:

Da se upotreba i korištenje predmetnog objekta farme vrši u skladu sa njegovom prirodom i namjenom, uz sve mjere zaštite životne sredine i zdravlja ljudi.

Da se spriječi nekontrolisano rasipanje tečnog i čvrstog otpada po okolnom zemljištu, te da se aplikacija đubriva na poljoprivredne površine vrši u skladu sa pravilima dobre poljoprivredne prakse i van područja vodnog dobra i zona sanitarne zaštite izvorišta vode za piće, a u cilju zaštite površinskih i podzemnih voda.

Da korisnik obavezno praktikuje suho čišćenje prije pranja vodom, da bi se uklonile organske nečistoće sa radnih površina, trošilo manje vode za pranje i time smanjilo zagađenje u otpadnim vodama.

Objekte čija je svrha prikupljanje i odvođenje otpadnih voda treba redovno održavati i koristiti na način koji će obezbijediti njihovu potpunu ispravnost i funkcionalnost.

Čišćenje i pražnjenje vodonepropusne sabirne septičke jame bez preljeva može vršiti isključivo firma ovlaštena za tu vrstu djelatnosti, prema posebnom ugovoru.

Čvrsti neopasni otpad nastao u krugu pogona potrebno je odložiti u kontejnere i kante namijenjene za to.

Privremeno i trajno zbrinjavanje otpada od uginulih pilića i drugih nus proizvoda vršiti u skladu sa Zakonom o veterinarstvu, Pravilnikom o načinu postupanja sa životinjskim lešinama i otpadom životinjskog porijekla, te propisima iz oblasti zaštite okoliša, a u cilju zaštite vode, tla i zraka.

U slučaju vanrednih situacija, havarijskih onečišćenja i drugih sličnih okolnosti čime bi bio ugrožen kvalitet voda obavezno obavijestiti nadležne organe i postupati po nalogu mjerodavnih institucija, te preduzimati hitne mjere i aktivnosti na sprečavanju širenja onečišćenja in a otklanjanju uzroka onečišćenja.

Mjere za sprečavanje buke

Buka većeg intenziteta može nastati od opreme koja se koristi za kontrolu i održavanje klimatskih uslova unutar objekta, kao i od opreme koja se koristi za hranjenje i napoj pilića.

S tim u vezi, u cilju osiguranja pravilnih i optimalnih uslova rada u objektima farme, mora se voditi računa o ispravnosti i funkcionalnosti ugrađene opreme i sistema koji osiguravaju potrebne mikroklimatske uslove. Samim tim se smanjuje i intenzitet buke u okoliš.

Povećan nivo buke koju stvaraju vozila usljed kretanja unutar kruga farme. Stoga treba voditi računa o ispravnosti vozila, održavati interne saobraćajnice, ograničiti brzinu kretanja vozila, a motor isključivati kada god je to moguće.

Najefikasniji način zaštite od štetnog djelovanja buke na okoliš je formiranje zelenih zaštitnih pojaseva. Zeleni zaštitni pojasevi vrše apsorpciju i refrakciju elastičnih zvučnih talasa, vrše potpunu aplifikaciju zvučnih talasa mjenjajući njihove naglašene komponente čime se energija tih talasa transformiše i zvučni talasi poprimaju svojstva talasa koji nemaju štetnih ili ometajućih osobina ili se njihove osnovne karakteristike smanjuju do te mjere da se njihov intenzitet djelovanja dovodi ispod granice percercije.

Mjere za sprečavanje akcidenta (ekološke nesreće)

Moguće akcidentne situacije u svakom proizvodnom pogonu, pa tako i na farmi za tov brojlera su: požari, potresi, izlivanje otpadnih voda u okolinu, izbijanje bolesti na farmi, nezgode pri radu i druge nezgode.

Za zaštitu od požara primjeniti sljedeće mjere:

- Pristup vatrogasne službe u slučaju spašavanja ljudi i imovine osigurati preko prilazne saobraćajnice,
- Na farmi osigurati dovoljne količine vode za gašenje požara,
- Tokom prometa osigurati dostupnost vatrogasne tehnike do svih dijelova farme,
- Zaštitu građevina od udara munje riješiti gromobranskim instalacijama,

U slučaju iznenadnih onečišćenja voda, sanaciju provoditi putem ovlaštene pravne ili fizičke osobe.

U slučaju izbijanja zaraznih bolesti pozvati nadležnu veterinarsku službu koja propisuje mjere daljeg postupanja ovisno o vrsti i obimu zaraze.

Sve mjere koje treba provoditi u slučaju akcidentnih situacija propisane su važećim propisima.

Ostale mjere zaštite

Stalnu kontrolu procesa mora obavljati tehničko lice zaduženo za njihovo ispravno funkcionisanje. Nadležne institucije inspekcije trebaju da provode kontrolu najmanje jednom godišnje i uvijek kada na rad procesa stignu pritužbe. Potrebna propisana mjerenja emisije štetnih materija moraju da obavljaju isključivo ovlaštene ustanove.

Povećanje kapaciteta ili mijenjanje bilo kakvih tehnoloških parametara bez provjere da takve promjene neće imati negativnih utjecaja na okoliš nije dozvoljeno.

Mašinske instalacije i oprema moraju biti u skladu sa standardima i normativima kvaliteta.

Propisima, uputama i drugim aktima obezbijediti da uređajima, mašinama i instalacijama mogu rukovati samo stručne i osposobljene osobe. Na vidnim mjestima postaviti upozorenja za zabrane, opasnosti i mjere zaštite na radu.

U Elaboratu zaštite na radu treba da budu konstatovane opasnosti za zaposlenike u toku rada pogona za tov brojlara. Sve preglede i mjerenja elektroinstalacija potrebno je redovno vršiti u zakonski određenim rokovima.

Preduzimanje mjera zaštite od požara prema važećim standardima i dostupnost potrebnih sredstava za početno gašenje, odnosno brzu lokalizaciju požara, te obuka zaposlenika za stručno i bezbjedno rukovanje uređajima i sredstvima za gašenje požara.

Interne saobraćajnice i pješačke staze trebaju biti urađene prema uslovima bezbjednosti i lakog priključenja na glavnu saobraćajnicu.

Za zaštitu od atmosferskog pražnjenja potrebno je uraditi klasičnu gromobransku instalaciju.

Karakteristike tehnoloških parametara procesa i postrojenja održavati u granicama koje su propisane Elaboratom da ne bi došlo do pojave bilo kakvih negativnih utjecaja. Mjerenja uslova radne sredine moraju se vršiti u redovnim, zakonom određenim rokovima, a zaposlenicima se treba obezbijediti adekvatna zaštitna oprema i higijenska sredstva.

Mjere sigurnosti koje se odnose na zaposlenike

1. Svi zaposlenici moraju imati ljekarsko uvjerenje;
2. Svi zaposlenici moraju biti edukovani iz oblasti zaštite na radu i zaštite od požara, te pružanja prve pomoći;
3. Svi zaposlenici moraju zadužiti i nositi na radnom mjestu propisana zaštitna sredstva.

7.2. Navesti i opisati sve mjere za sprečavanje produkcije otpada i /ili povrata korisnog materijala iz otpada koji producira pogon i postrojenje i rokove za njihovu realizaciju

Na Farmi za tov brojlera u toku procesa rada i radnih aktivnosti nastaju sljedeće vrste otpadnih voda i drugog otpada:

- Fekalne otpadne vode koje nastaju od održavanja higijene uposlenika odvođe se zasebnim kanalizacionim sistemom prema nepropusnoj septičkoj jami, $V=7,0 \text{ m}^3$ bez odvođa, koja se čisti od starne ovlaštenog preduzeća za ovu vrstu radova ("DELTA PETROL" d.o.o. Kakanj).
- Tehnološke otpadne vode koje se formiraju prilikom pranja objekta nakon završenog turnusa, zbrinjavaju se u dubrišnu jamu koja se čisti od strane korisnika, a otpad odvozi na poljoprivredno zemljište. Ovako koncipirano rješenje odvođa ove vrste otpadnih voda ne ugrožava površinske i podzemne vode.
- Đubrivo (stelja) nastalo iz tehnološkog procesa privremeno se odlaže u armiranobetonsku lagunu, a zatim predaje poljoprivredniku Muratović Mirzeti sa kojom je zaključen ugovor o saradnji, koja će isto koristiti u poljoprivredne svrhe bez negativnih utjecaja na okoliš i zdravlje ljudi.
- Oborinske vode sa krova i manipulativnih površina odvođe se u rijeku Stavnju.
- Čvrsti otpad (rukavice i slična oprema) koji se koriste prilikom prijema i otpreme pilića, nakon istrošenosti odlažu se u adekvatne kante, kao i sav ostali komunalni otpad.
- Što se tiče uginulih pilića, isti se nakon veterinarske kontrole spremaju u namjenske kontejnere, te zbrinjavaju na propisan način (Ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji potpisan sa Veterinarskom stanicom MAK-VET d.o.o. Breza).

Mjere za sprečavanje produkcije otpada i/ili povrat korisnog materijala iz otpada:

- Strogo se pridržavati svih pravila u samom procesu tova brojlera, odnosno tehnološkog postupka, kako ne bi došlo do nepoželjnog otpada koji bi ugrozio životnu okolinu.
- U prostoru u kojem se vrši tehnološki proces potrebno je razviti takvu tehnologiju, gdje će na odgovarajući način biti riješeno potpuno kontrolisano sakupljanje čvrstog otpada koje će se stvarati u samom objektu, te tako smanjiti njegov utjecaj na kvalitet i količine otpadnih voda.
- Kako se u procesu tova pilića troše veće količine vode i energije, treba voditi računa o štedljivim metodama korištenja ovih energenata, uz što manje stvaranje otpadnih voda, uz stalnu kontrolu i mjerenja.
- Radne površine moraju biti urađene od materijala na kojem se ne zadržavaju čestice i tekuće materije zbog lakšeg pranja.

7.3. Sistemi za smanjivanje i kontrolu emisija

Referentni broj emisionog mjesta:

Kontrolirani parametar (1)	Oprema (2)	Postojanost opreme	Kalibracija opreme	Podrška opreme
	-	-	-	-
	-	-	-	-

(1) Navesti operative parametre sistema za smanjivanje/kontrolu emisija.

Napomena: Na predmetnom ispitivanju emisija u zrak iz kotlovskog postrojenja TK 250, kapaciteta 250 kW, koje kao gorivo koristi ugalj ne postoji sistem za smanjenje i kontrolu emisija.

(2) Navesti opremu neophodnu za rad sistema za smanjivanje/kontrolu emisija.

Napomena: Obavezna su redovna održavanja kotlovskog postrojenja.

Praćeni parametar (1)	Monitoring koji treba da se izvede (3)	Oprema za monitoring	Kalibriranje opreme za monitoring
	-	-	-
	-	-	-

8. Opis planiranog monitoringa i planiranih mjera za smanjenje emisija

8.1. Monitoring emisija i mjesta uzimanja uzoraka (popuniti jedna tabelu za svako mjesto monitoringa pojedinačno)

Referentni broj emisionog mjesta: Kotlovsko postrojenje br.1

Parametar	Učestalost monitoringa	Pristup mjernom mjestu	Metoda uzimanja uzoraka	Metoda/tehnika analize
CO	1x godišnje	Dimovodni kanal kotla (na dimnjaku, ljestve)	Automatsko mjerenje	BAS ISO 12039:2002 BAS EN 15058:2018
CO ₂				BAS ISO 12039:2002
NO _x				BAS EN 14792:2018
SO ₂				BAS ISO 7935:2000 BAS EN 14791:2007
Čvrste čestice/prašina				BAS ISO 9096:2020 BAS EN 13284-1:2019

8.2. Mjerna mjesta i monitoring okoliša (popuniti jednu tabelu za svako mjesto monitoringa pojedinačno)

Referentni broj emisionog mjesta:

Parametar	Učestalost monitoringa	Pristup mjernom mjestu	Metoda uzimanja uzoraka	Metoda/tehnika analize
	-	-	-	-
	-	-	-	-
	-	-	-	-
	-	-	-	-
	-	-	-	-
	-	-	-	-

9. Kriteriji za određivanje najboljih raspoloživih tehnika i usklađenost emisija iz pogona/postrojenja sa najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)

9.1. Kriteriji za određivanje najboljih raspoloživih tehnika

1. Korištenje tehnologije pri kojoj nastaju male količine otpada;
2. Korištenje manje opasnih supstanci;
3. Podsticanje ponovne upotrebe i recikliranje supstanci koje nastaju i koje se koriste u postupku, i ako je prikladno, otpada;
4. Uporedivi postupci, uređaji ili metode rada koje su uspješno isprobane u industrijskim razmjerima;
5. Tehnološki napredak i promjene u naučnim saznanjima i shvatanjima;
6. Priroda, učinci i količina predmetnih emisija;
7. Rokovi za stavljanje u pogon novih ili već postojećih postrojenja;
8. Vrijeme potrebno za uvođenje najboljih raspoloživih tehnika;
9. Potrošnja i osobine sirovina (uključujući vodu) koje se koriste u postupku, kao i njihova energetska efikasnost;
10. Potreba da se opći uticaj emisija na okoliš, kao i njihova opasnost za okoliš, spriječi ili svedena na minimum;
11. Potreba da se spriječe nesreće i da se posljedice za okoliš svedu na minimum;
12. Informacije koje objavljuju javne međunarodne organizacije.

9.2. Usklađenost emisija iz pogona/postrojenja sa najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)

Na osnovu kriterija iz tačke 9.1. popuniti sljedeću tabelu usklađenosti emisija iz pogona/postrojenja sa najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)

Opisati ukratko glavne alternative prijedloga sadržanih u zahtjevu, ukoliko ih ima.
Objekat farme za tov pilića brojlera predstavlja primarne proizvodne objekte hrane, koji s obzirom na specifičnost proizvodnje, te na lokaciju u prostoru, građevinsku izvedbu i tehničko-tehnološku koncepciju samo u izvjesnoj mjeri ugrožava životnu sredinu. To se uglavnom odnosi na gasove motora sa unutrašnjim sagorijevanjem i otpadne materije na farmi (otpadne vode, nastalo đubrivo, komunalni otpad). Farma nije smještena u blizini drugih stambenih objekata, a dispozicija otpada je riješena na adekvatan način. Takođe, vlasnik i korisnici objekta su obavezni da će sve eventualne kvarove i nedostatke brzo i na vrijeme otkloniti, kako njihovo postojanje ne bi ugrozilo okoliš i zdravlje ljudi. Svakako će se u objektu vremenom uvoditi i savremenije i ekološki prihvatljivije metode, u cilju efikasnije zaštite životne sredine.
Opisati sve okolinske aspekte koji su bili predviđeni u odnosu na čistije tehnologije, redukciju otpada i zamjenu sirovina.

U toku rada na farmi i tokom procesa proizvodnje nastaju određene otpadne materije i otpadne vode, koje kao takve ako se ne uklanjaju na propisan način predstavljaju moguće zagađivače okoliša. Međutim, pri samom izboru tehnologije proizvodnje uspostavljen je sistem pri kojem nastaju relativno manje količine otpada koje se propisno zbrinjavaju.

Tretman otpadnih voda

Otpadnim vodama sa farme smatra se voda koja potiče iz sanitarnih prostorija i uređaja (fekalne vode), tehnološke otpadne vode (voda korištena u tehnološkom procesu, za čišćenje i dezinfekciju objekta, opreme i pribora), kao i voda atmosferskih padavina u krugu farme. Odvod tehnološke otpadne vode odvojenim sistemom kanalizacije obavezan je po zakonskim propisima, izuzetak su farme manjeg kapaciteta sa kojih se otpadna tehnološka voda može skupa sa vodom iz sanitarnog čvora odvoditi u kanalizaciju naselja, a ako ona ne postoji onda u propisno izgrađenu septičku jamu. Na ovoj farmi tehnološke otpadne vode sistemom kanalizacionih cijevi se prikupljaju i odvođe u vodonepropusnu septičku jamu bez preljeva, koja se propisno i u određenom vremenskom periodu čisti od strane firme "DELTA PETROL" d.o.o. Kakanj.

Tretman čvrstog otpada

Na farmi trebaju biti kontejneri sa poklopcem za primarno sakupljanje čvrstog otpada nastalog u krugu farme. Kontejneri se moraju redovno prazniti od strane lokalnog komunalnog preduzeća, sa kojim se sklopi ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji. Održavanjem čistoće u krugu farme i u samom objektu smanjuje se prisustvo nametnika, glodara i drugih divljih životinja, što se smatra jednom od opštih profilaktičkih mjera.

Tretman nastalog đubriva (stelje)

Za kraj tovnog turnusa, prilikom čišćenja prostora za tov javlja se veća količina pilećeg đubriva pomiješanog sa prostirkom. Za đubrivo nastalo na ovakav način preporučuje se odlaganje na za to pogodno mjesto. Duboka stelja od piljevine, pogodna za tov brojlera ostaje u objektu za svo vrijeme trajanja tova. Ona upija izmet, a po završetku tova ručno ili pomoću posebnih grtalica na traktoru iznosi se van objekta. Stanje stelje i njen kvalitet treba kontrolisati jer je jedan od bitnih faktora zdravlja brojlera tokom tova. U ovom slučaju, na farmi "AME" d.o.o. Breza sklopljen je ugovor sa poljoprivrednikom Muratović Mirzetom, koja će nastalo đubrivo koristiti u poljoprivredne svrhe, odnosno za obogaćivanje poljoprivrednog zemljišta na način da neće ugroziti okoliš i zdravlje ljudi.

Tretman uginulih životinja

Pored čvrstog otpada koji nastaje na farmi, potrebno je posebno istaći i pojavu uginulih životinja, tj. leševa pilića. Leševi uginulih pilića se sakupljaju u posebne za to predviđene posude i čuvaju u specijalnim hladnjacima do veterinarskog pregleda ili se pakuju i uz popratni akt šalju na dijagnosticiranje nadležnoj ustanovi, gdje se postavlja dijagnoza i poduzimaju dalje mjere. Manji broj leševa koji se normalno javlja u toku tova najbolje je na neškodljiv način uništiti spaljivanjem u poseboj peći ili propisnim zakopavanjem na za to utvrđenom mjestu (stočno groblje). Navedena Farma za tov brojlera ima sklopljen ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji sa Veterinarskom stanicom MAK-VET d.o.o. Breza.

Opisaati postojeće ili predložene mjere s ciljem da se obezbijedi:

1. Primjenjivanje najboljih dostupnih tehnika da bi se spriječile, ili gdje je to neizvodljivo, smanjile emisije iz instalacije;
2. Nepostojanje značajnog zagađivanja;
3. Sprječavanje nastanka otpada u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom; kada se otpad generira, on se iskorištava, ili kada to tehnički ili ekonomski nije izvodljivo, vrši se zbrinjavanje istovremeno izbegavajući ili smanjujući njegov uticaj na okoliš;
4. Efikasno korištenje energije;
5. Poduzimanje svih mjera potrebnih za sprječavanje nesreća i smanjivanje posljedica od njih;
6. Preduzimanje svih potrebnih mjera kako bi se po prestanku aktivnosti eliminisali rizici od zagađivanja i lokacija dovela u zadovoljavajuće stanje.

Objekat farme za tov pilića brojlera obezbjeđuje higijenske i radne uvjete za proizvodnju kvalitetnog i higijenski ispravnog proizvoda tovljenika/brojlera. Zbog obezbjeđivanja normalnih uvjeta rada i primarne proizvodnje pilećeg mesa, u skladu sa normativnim aktima objekat je opremljen neophodnom opremom i priborom koji se u tu svrhu koriste.

U objektu je instalirana elektro instalacija i razvedena rasvjetna tijela (sijalice), koja uz prirodno osvjetljenje omogućavaju rad i u uslovima slabijeg intenziteta dnevnog svjetla, kao i noću. Osvjetljenje je dovoljne jačine i adekvatno raspoređeno. Proizvodne i sanitarne prostorije opremljenje su namjenskom opremom, kao i dobro izvedenom prirodnom ventilacijom.

Za potrebe proizvodnog objekta koristiti će se sirovine (hrana za tov pilića) iz domaćih rezervi (Firma "Brovis" d.d. Visoko). Ukoliko bude nabavljena sirovina iz uvoza ista će biti podvrgnuta strogim uslovima kontrole pri uvozu robe za proizvodnju.

U procesu rada kao energent koristi se električna energija za pokretanje elektro mašinskih pogona i za rasvjetu. U kotlovnici se kao energent koristi ugalj (RMU Breza) za zagrijavanje prostora. Potrošnja električne energije regulisana je sa distributerima.

Snabdijevanje vodom je uredno, iz lokalnog vodovoda i rezervnih spremnika. Otpadne vode odvođene se zasebnom kanalizacionom mrežom iz objekta u vodonepropusnu septičku jamu, koja se povremeno prazni od strane firme "DELTA PETROL" d.o.o. Kakanj.

Organski otpad se odmah po završetku radnih operacija uklanja iz proizvodnih prostorija, pakuje i odlaže u kontejner sa poklopcem, odakle se komunalnim kamionom odvozi i propisno uništava.

S obzirom na prirodu proizvodnog procesa objekat se stalno nalazi pod veterinarsko-zdravstvenim nadzorom (Veterinarska stanica MAK VET d.o.o. Breza). Veterinar stalno kontroliše izvršenje propisanih mjera, a povremeno i inspekcija, sve u cilju dobijanja kvalitetnog i zdravstveno ispravnog proizvoda.

Rad objekta u normalnim uvjetima, uz pridržavanje svih propisanih mjera zaštite nema značajnijeg utjecaja na okoliš u pogledu promjene flore i faune datog područja, promjene kvaliteta zraka, vode i tla, kao ni utjecaja na postojeću infrastrukturu.

Po prestanku planiranih proizvodnih aktivnosti, odnosno prilikom zatvaranja postrojenja investitor je obavezan uraditi detaljnu analizu kvaliteta zemljišta i kvaliteta vode koja se ispušta iz procesa tova pilića na datoj lokaciji, kao i rekultivaciju iste sa odgovarajućim biljnim vrstama.
Obrazložiti izbor tehnologije i objasniti (uključujući i finansijske aspekte) zašto, ukoliko je bilo potrebno, nije implementirana tehnologija predložena u tehničkim uputstvima o najboljim raspoloživim tehnikama.
Investitor nema implementiran i certificiran sistem upravljanja okolišem u skladu sa standardom.
Detaljno obrazložiti sva odstupanja od emisija vezanih za primjenu najboljih raspoloživih tehnika.
U dosadašnjem radu farme za tov brojlera, uz sve okolinskom dozvolom naložene monitoringe emisija zagađujućih materija i uz navedeni, gore opisani tehnološki proces (tačka 3.1.) do sada nije bilo neželjenih akcidenata po okoliš.

10. Program za unapređenje rada pogona/postrojenja

Prijedlog programa za unapređivanje rada pogona/postrojenja u cilju zaštite okoliša
U svrhu unapređenja rada farme za tov brojlera u cilju zaštite okoliša potrebno je izvršiti utvrđivanje područja i dijelova proizvodnog procesa koji najviše pridonose emisijama i potrošnji energije i koji imaju najveći potencijal za poboljšanje. Kako bi se to postiglo, neophodno je izvršiti analizu dosadašnjeg monitoringa i evidencija, te ukoliko je potrebno izvršiti dodatna praćenja procesa i nastalih emisija. Kada se na osnovu dobijenih podataka utvrdi koja su to područja i proizvodni postupci koji najviše pridonose emisijama i potrošnji energije, potrebno je sagledati postupke i mogućnosti za svođenje emisija na najmanju moguću mjeru. S obzirom na prirodu proizvodnog procesa na navedenoj farmi posebno bi trebalo voditi računa o tehnološkim otpadnim vodama. Naime, prečišćavanje tehnoloških otpadnih voda je obavezno zbog toga što sadrži otpatke životinjskog porijekla, eventualne parazite i različite mikroorganizme, uključujući i patogene koji bi mogli kontaminirati okoliš, te ugroziti zdravlje ljudi i životinja. Kod direktnog ispuštanja otpadne vode u javnu kanalizaciju može doći do velikog poremećaja sistema prečišćavanja, zbog specifičnog sastava ove vode, neravnomjernog protoka u toku dana i potpunog prestanka dotoka u toku narednog dana. Navedeni razlozi nalažu da se otpadna voda sa farmi prije ispuštanja u kanalizacioni sistem podvrgne prečišćavanju prvog stepena (mehaničko), a prije ispuštanja u prirodne recipijente prečišćavanju drugog stepena (biološko prečišćavanje i dezinfekcija). Ovo je vrlo skup način prečišćavanja, s toga se preporučuje da se odvod otpadne vode sa

farme poveže sa komunalnim sistemom kanalizacije.

Kada je u pitanju mehaničko prečišćavanje otpadnih voda najčešće se koriste bazeni za flotaciju i sedimentaciju. Uslijed retencije otpadne vode u tim bazenima, ugrađenim u odvodni sistem na površini se zbog manje specifične težine izdvajaju suspendovane čestice lakše od vode (80-98%), a na dno silom gravitacije padaju organske čestice teže od vode. Flotacija se pospješuje povećanjem parcijalnog pritiska zraka u vodi, a sedimentacija dodavanjem hemijskih sredstava koja podstiču flokulaciju (soli, željezo, aluminijum i dr.). Izdvojeni sloj na površini i talog na dnu bazena moraju se u određenim vremenskim intervalima odstranjivati i uništavati, mješati sa hlornim krečom, odvoditi u septičku jamu ili zakopavati na stočno groblje.

Otpadna voda koja se ispušta u prirodne recipijente mora proći i proces biološkog prečišćavanja. U praksi se najviše primjenjuju procesi biodegradacije, pri čemu se postiže redukcija organske materije u otpadnoj vodi do 95%. Poslije mehaničkog prečišćavanja, otpadna voda se propušta kroz tzv. biološke filtere (treset, šljunak i sl.) koji zadržavaju i one najsitnije organske čestice. Uspješniji sistem biološkog prečišćavanja temelji se na primjeni aktivnog mulja otpadne vode koja je bogata mikroflorom. Da bise pospješio razvoj i djelovanje aerobnih bakterija u sistem se dovodi kiseonik, uz stalno miješanje vode (aeracija).

Mehaničkim i biološkim prečišćavanjem otpadna voda se oslobađa organskih komponenti, koji bi mogli zagađivati okoliš produktima raspadanja. Međutim, voda se time ne oslobađa patogenih mikroorganizama, parazita i njihovih razvojnih stadija koji bi ispuštanjem vode u prirodne recipijente kontaminirali okoliš, te bili potencijalni izvori infekcija životinja i ljudi. Zbog toga se prečišćene otpadne vode sa farme moraju dezinficirati prije ispuštanja u vodotokove.

Pored svega navedenog vezano za eventualne potrebe prečišćavanja tehnoloških otpadnih voda program unaprjeđenja bi trebao obuhvatiti sljedeće:

- Vršiti stalnu edukaciju zaposlenika o aspektima praćenja i kontrole proizvodnog procesa u svrhu zaštite okoliša;
- Obezbijediti redovan monitoring na svim ispustima u okoliš od strane ovlaštenih institucija.

Navesti i opisati mjere kojima će se eliminisati ili svesti na najmanji mogući nivo sva odstupanja od performansi najboljih raspoloživih tehnika

Potrebno je izvršiti određena poboljšanja u smislu:

- vođenja evidencija o svim preduzetim aktivnostima;
- redovno sprovođenje monitoringa emisija u zrak od strane ovlaštenih institucija;
- redovno voditi evidenciju o količinama i vrstama otpada;
- otpadne vode tretirati na način naložen okolinskom dozvolom;
- odrediti vremenski period (polugodišnji/godišnji) kada će se vršiti analiza dobijenih rezultata;
- redovno vršiti edukaciju zaposlenika iz oblasti zaštite okoliša kao i zaštite na radu i zaštite od požara.

Koji su rokovi predloženih mjera programa?

Predložene mjere su organizacionog karaktera i prema procedurama i zakonskim normama.

Kako bi se vršila stalna kontrola radnih aktivnosti mogućih uticaja na okoliš potrebno je

imenovati osobu koja će se baviti poslovima zaštite okoliša. Rok za realizaciju je: 1 mjesec Edukaciju i usavršavanje stručnog kadra o aspektima praćenja i kontrole proizvodnog procesa u svrhu zaštite okoliša bi po pravilu trebale obavljati stručne institucije. Nakon obavljene edukacije imenovane osobe za zaštitu okoliša, ista bi trebala izvršiti edukaciju svih uposlenika. Rok: 6 mjeseci Do ishodovanja (produženja) nove okolinske dozvole vršiti monitoring emisija u zrak u skladu sa važećom okolinskom dozvolom.
Finansijska procjena predloženih mjera programa (izraziti u konvertibilnim markama)
Imenovanje osobe za vođenje poslova zaštite okoliša: 0,00 KM Edukacija osobe za vođenje poslova zaštite okoliša od strane ovlaštene institucije: 1.500,00 KM Uspostavljanje procedura evidencije iz oblasti zaštite okoliša: 500,00 KM Monitoring emisija u zrak iz kotlovskog postrojenja: 800,00 KM
Procjena rezultata uvođenja svake od mjera iz programa na smanjenje emisija, energetske efikasnosti, korišćenje sirovina, vode i energije.
Imenovana osoba za praćenje uticaja na okoliš i sprovođenje edukacije ostalih zaposlenika mora se prethodno educirati o svim aspektima zaštite okoliša kao i zakonskoj legislativi iz ove oblasti, a potom educirati ostale zaposlenike. Imenovana osoba koja će se baviti poslovima zaštite okoliša, obezbjeđuje da se u toku izvođenja svakodnevnih aktivnosti vrši stalna kontrola mogućih uticaja na sve komponente okoliša, kako bi kroz određene evidencije mogla preduzimati odgovarajuće mjere, te znatno uticati na smanjenje potrošnje energenata koji se koriste u proizvodnom procesu. Uz redovno održavanje opreme i sredstava rada, moguće je svesti emisije u okoliš na najmanji mogući nivo. Redovnim propisanim monitoringom svih emisija u okoliš, od strane ovlaštenih institucija (akreditovanih laboratorija), omogućit će se nadzor nad radom kompletnog sistema.
Opisati način izvještavanja o rezultatima izvršenja mjera odnosno predloženog programa.
Način izvještavanja o rezultatima izvršenih mjera obuhvata niz aktivnosti u smislu uvođenja procedura i vođenja evidencija o planiranim i preduzetim mjerama u skladu sa ustanovljenim programom za unapređenje pogona u smislu zaštite okoliša. Imenovana osoba za vođenja poslova zaštite okoliša, treba voditi redovnu evidenciju o svim aspektima zaštite okoliša, potrošnjama energenata, potrošnji vode, monitoringu emisija, pravilnom razvrstavanju nastalog otpada i ostalim poslovima vezanim za zaštitu okoliša, te o svemu izvještavati menadžment koji će vršiti provjeru sprovođenja planiranih mjera.
Navesti referentni dokument/a NRT (naziv, web stranica):
Investitor nema implementiran i certificiran sistem upravljanja okolišem u skladu sa standardom.

11. Sprječavanje nesreća većih razmjera i reakcije u akcidentnim slučajevima

Koordinate lokacije rizičnog pogona/postrojenja prema državnom koordinatnom sistemu	-
Koordinate lokacije susjednih pogona/postrojenja prema državnom koordinatnom sistemu	-
Kategorija pogona/postrojenja koje je predmet zahtjeva	niži razred pogona/postrojenja
	viši razred pogona/postrojenja
Projektovani kapacitet rizične jedinice pogona/postrojenja	-
Projektovani kapacitet ostalih susjednih jedinica	-
Kratki opis okruženja područja postrojenja (položaj saobraćajnica, stambenih i poslovnih objekata u odnosu na postrojenje, s naglaskom na elemente koji bi mogli uzrokovati nesreću većih razmjera ili pogoršati njene posljedice). Priložiti kartu na kojoj je vidljivo najmanje 1 km u krugu područja postrojenja sa stambenim objektima ili elementima prirodnog okoliša koji mogu biti ugroženi (škola, bolnica, stadion, rijeka, šuma i dr.)	
-	
Vrsta (naziv) opasne supstance u postrojenju.	-
Hemijska oznaka opasne supstance	-
CAS broj	-
Kategorija opasne supstance	-
Maksimalna količina u tonama	-
Agregatno stanje opasne supstance	-

Način skladištenja opasne supstance u pogonu/postrojenju		Podzemni spremnik
		Nadzemni spremnik
		Procesna oprema
		Cjevovod
		Ostalo (opisati)
Navedi listu mogućih situacija koje mogu imati uticaj na okoliš (unijeti dodatne redove po potrebi)		
-		
Opisati postojeće ili predložene mjere, uključujući procedure za akcidentne slučajeve s ciljem smanjivanja uticaja emisija izazvanih prilikom nesreća, ili istjecanjem u okoliš		
-		
Navedi mjere koje se preduzimaju u akcidentnim slučajevima izvan normalnog radnog vremena (noć, vikend, praznici)		
-		
Opisati postupke u slučajevima različitih od uobičajenih (puštanje u rad, curenja, defekti, kratkotrajni prekidi, itd.)		
-		
Navedi rokove za preduzimanje određenih aktivnosti i mjera, te odgovorne osobe		
-		

Napomena: Nije primjenjivo.

12. Opis ostalih mjera radi usklađivanja sa osnovnim obavezama operatera, sa fokusom na mjere nakon zatvaranja ili rušenja postrojenja. Remedijacija, prestanak aktivnosti, restart (ponovno paljenje/puštanje u rad) i briga po prestanku aktivnosti.

Opisati postojeće, ili predložene mjere za smanjenje uticaja na okoliš po prestanku rada dijela ili cijele instalacije, uključujući i mjere za brigu o potencijalnim zagađujućim ostacima poslije zatvaranja.
Trenutno se ne planira prekid rada na Farmi za tov brojlera "AME d.o.o. Breza".

Međutim, ukoliko dođe do zaustavljanja procesa tova brojlera i prestanka planiranih aktivnosti, odnosno zatvaranja postrojenja propisuju se sljedeće mjere:

1. Detaljna analiza kvaliteta zemljišta na lokaciji, tj. utvrđivanje da li je potrebno izvršiti sanaciju zemljišta.
2. Izvršiti detaljnu analizu kvaliteta vode koja se ispušta iz tehnološkog procesa tova brojlera, a u skladu sa odgovarajućim Zakonom i Pravilnikom.
3. Izvršiti ozelenjavanje korištenih površina na lokaciji nakon zatvaranja farme, kao i rekultivaciju predmetne lokacije sa odgovarajućim biljnim vrstama. Glavni zadatak procesa rekultivacije bila bi stabilizacija zemljišta u okolini, kao i sprječavanje daljeg devastiranja zemljanih površina šire makrolokacije. U sklopu ovog pojasa ulaze biljne vrste iz bliže, neposredne okoline jer se odlikuju izvjesnim stepenom otpornosti na proizvodni proces koji se odvijao na navedenom lokalitetu.

Za provođenje i kontrolu mjera zaštite odgovorne su inspeksijske službe i odgovorna lica u preduzeću, kao i svi zaposlenici.

Rezultati ispitivanja lokacije u odnosu na postojeća zagađenja tla i podzemnih voda iz samog pogona/ postrojenja, ili prijedlog za provedbom takvog ispitivanjai prijedlog vremenskog okvira

Uvidom u dostupnu dokumentaciju od strane investitora ne postoje podaci da je u prethodnom periodu na navedenom lokalitetu bilo nekih akcidenata u pogledu zagađenja tla i podzemnih voda.

13. Popis priloga

1. Izvod iz planskog akta;
2. Pravomoćni vodni akt;
3. Netehnički rezime;
4. Idejni projekat za postrojenja koja po prvi put podnose zahtjev za izdavanje okolinske dozvole;
5. Plan upravljanja otpadom prema odredbama Zakona o upravljanju otpadom;
6. Izvještaj o stanju sigurnosti i/ili Plan za sprječavanje nesreća većih razmjera, ukoliko se radi o pogonu ili postrojenju koje može izazvati nesreću većih razmjera
7. Zemljišnoknjižni izvadak i posjedovni list ne stariji od 3 mjeseca od dana podnošenja Zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole
8. Kopija katastarskog plana

Napomena: Ukoliko se radi o novom pogonu i postrojenju koje treba biti pušteno u rad ili značajnoj promjeni postojećeg postrojenja za koje je provedena procjena uticaja na okoliš, dodatno se dostavlja studija o procjeni uticaja na okoliš i rješenje o odobravanju studije u skladu sa članom 86. stav (4) Zakona.